

JUSTITSMINISTERIET

Civil- og Politiafdelingen

Dato: 7. oktober 2008
Kontor: Det Internationale
Kontor
Sagsnr.: 2008-3061/1-0048
Dok.: CDH45081

Opfølgende samlenotat vedrørende de sager inden for Justitsministeriets ansvarsområde, der forventes behandlet på rådsmødet (retlige og indre anliggender) og mødet i de blandede udvalg på minister-niveau med deltagelse henholdsvis af Norge og Island og af Schweiz den 24. oktober 2008.

Side:

Dagsordenspunkt 1, 2, 4, 9 og 10 er tidligere fremsendt.

- 3-6** Dagsordenspunkt 3 Styrkelse af de retshåndhævende myndigheders bekæmpelse af smugling af narkotika fra Vest Afrika
- orienterende drøftelse
KOM-dokument foreligger ikke
- 7-15** Dagsordenspunkt 5 Rådets afgørelse om indførelse af det europæiske informationssystem vedrørende strafferegistre (ECRIS) i henhold til artikel 11 i rammeafgørelse 2008/XX/RIA
- politisk enighed
KOM(2008)0332
- 16-43** Dagsordenspunkt 6 Rådets forordning om kompetence, gældende lov, anerkendelse af retsafgørelser og om samarbejdet vedrørende underholdspligt
- politisk enighed
KOM(2005)0649
- 44-48** Dagsordenspunkt 7 Sårbare voksne og juridisk beskyttelse af dem på tværs af grænserne*
- vedtagelse

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

Telefon 7226 8400
Telefax 3393 3510

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

49-52 Dagsordenspunkt 8 KOM-dokument foreligger ikke
Udkast til resolution vedtaget af Rådet og repræsentanterne for medlemsstaternes regeringer, forsamlet i Rådet, om uddannelse af dommere samt andet personale i retsvæsenet i Den Europæiske Union
- vedtagelse
KOM-dokument foreligger ikke

Dagsordenspunkt 3: Styrkelse af de retshåndhævende myndigheds bekæmpelse af smugling af narkotika fra Vestafrika

Nyt notat.

Resumé

Det forventes, at formandskabet på rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 24. oktober 2008 vil lægge op til en drøftelse af behovet for en bedre koordinering af de retshåndhævende initiativer mod bekæmpelsen af smuglingen af narkotika fra Vestafrika til Europa. Sagen rejser ikke spørgsmål i forhold til nærhedsprincippet, og vil ikke i sig selv have lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser. Der ses ikke at foreligge offentlige tilkendegivelser om de øvrige medlemsstaters holdninger. Fra dansk side er man positiv over for at drøfte koordineringen af de retshåndhævende initiativer vedrørende smugling af narko fra Vestafrika.

1. Baggrund

I december 2004 vedtog Det Europæiske Råd EU's narkotikastrategi gældende for perioden 2005-2012. Strategien fastlægger de overordnede retningslinier og mål for EU's indsats på narkotikaområdet i den nævnte periode. I strategien anføres det, at EU's overordnede mål på narkotikaområdet er:

- At opretholde et højt niveau af sundhedsbeskyttelse, trivsel og social samhørighed ved at supplere medlemsstaternes indsats for at begrænse og forebygge narkotikamisbrug og narkotikarelaterede helbredsskader.
- At sikre et højt sikkerhedsniveau for borgerne ved at gribe ind over for produktion af ulovlig handel med narkotika, samt ved i øget omfang at forebygge narkotikarelateret kriminalitet.

Strategien udmøntes gennem vedtagelse af to handlingsplaner, hvoraf EU's narkotikahandlingsplan for 2005-2008 blev vedtaget af Rådet (retlige og indre anliggender) i juni 2005. Kommissionen har i september 2008 fremlagt en meddelelse om et forslag til handlingsplan for 2009-2012.

I handlingsplanen for 2005-2008 fremhæves det bl.a., at EU er blevet et attraktivt marked for smugling af narkotika, efter at den ordinære græn-

sekontrol ved de indre grænser er forsvundet, og at man på baggrund heraf bør optrappe det europæiske samarbejde om kontrol med såkaldte høj-risikovarer og samarbejdet om retshåndhævelse med hensyn til ulovlig narkotikahandel i EU.

Hvad angår internationalt samarbejde, fremhæves det, at der på baggrund af narkotikaproblemets globale karakter kræves en regional, international og multilateral tilgang til problemet, og at det er nødvendigt at forstærke koordineringen og samarbejdet såvel bilateralt som i internationale organisationer.

Det kan nævnes, at der den 15. juli 2008 blev afholdt et møde mellem EU og The Economic Community of West African States (ECOWAS). ECOWAS tilkendegav på mødet, at de prioriterer bekæmpelsen af narkotikasmugling højt, men at de møder forhindringer i form af bl.a. manglende økonomiske ressourcer. Fra EU's side informerede man om forskellige eksisterende og planlagte initiativer, hvis mål er at forbedre retshåndhævelsesmulighederne i forbindelse med narkotikasmugling via Middelhavet.

2. Indhold

Det franske formandskab vil sætte fokus på indsatsen over for smugling af narko fra Vestafrika til Europa og ønsker derfor en drøftelse på rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 24. oktober 2008 af behovet for en bedre koordinering af de retshåndhævende initiativer på området.

Om situationen i Vestafrika kan generelt nævnes, at der gennem de seneste år har været en markant stigning i smugling af narkotika fra Vestafrika til Europa. Vestafrika er tilsyneladende blevet samlepunktet for kokain, der smugles fra Sydamerika til Europa. Efter oplysninger fra FN's kontor vedrørende Narko og Kriminalitet (UNODC) er der siden 2005 blevet konfiskeret mere end 33 tons kokain fra Vestafrika, hvilket udgør en voldsom stigning sammenlignet med de foregående år, hvor der blev konfiskeret ca. 1 ton kokain fra hele Afrika.

Rigspolitiet har oplyst, at indsmuglingen af narkotika fra Vestafrika til Europa primært sker via de europæiske lande, der – i modsætning til Danmark – har direkte ruteflyforbindelser til Vestafrika. Den videre smugling, herunder bl.a. til de nordiske lande, foregår herefter med fly, bil, bus eller tog. Rigspolitiet har dog endvidere oplyst, at der er foretaget

en række beslaglæggelser af narkotika fra kurerer, som er ankommet til Danmark med charterfly fra Gambia.

For så vidt angår danske myndigheders indsats i forhold til bekæmpelse af smugling af narkotika fra Vestafrika kan det nævnes, at dansk politi deltager i det såkaldte ”Projekt Vestafrika”, som er et samarbejde mellem de nordiske politi- og toldmyndigheder. Projektet har til formål at tilvejebringe og koordinere detaljerede oplysninger med henblik på at udarbejde analyser, som kan danne grundlag for fremadrettede operative efterforskninger på tværs af landegrænserne. Efterforskningerne har fokus på narkotikakriminalitet og anden grov, organiseret og grænseoverskridende kriminalitet, der udøves af personer med tilknytning til Vestafrika.

Udover det nordiske samarbejde kan det nævnes, at dansk politi også har en række internationale samarbejdspartnere. Europol bidrager således løbende med oplysninger om narkotikasmuglere fra Vestafrika, ligesom der i det såkaldte POMPIDOU-samarbejde udveksles oplysninger om nye ruter og metoder til indsmugling af narkotika til Europa.

3. Gældende danske ret

Sagen giver ikke anledning til at redegøre for gældende ret.

4. Lovgivningsmæssige og statsfinansielle konsekvenser

Sagen har hverken lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser.

5. Høring

Der er ikke foretaget høring i anledning af sagen.

6. Nærhedsprincippet

Sagen rejser ikke spørgsmål i forhold til nærhedsprincippet.

7. Andre medlemsstaters kendte holdninger

Der foreligger ikke offentlige tilkendegivelser om de øvrige medlemsstaters holdninger til sagen.

8. Foreløbig dansk holdning

Fra dansk side er man positiv over for at drøfte koordineringen af de retshåndhævende initiativer vedrørende smugling af narko fra Vestafrika.

9. Europa-Parlamentet

Sagen har ikke været forelagt Europa-Parlamentet.

10. Specialudvalget for politimæssigt og retligt samarbejde

Sagen har været drøftet i Specialudvalget for politimæssigt og retligt samarbejde den 7. oktober 2008.

11. Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg og Retsudvalg.

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg og Retsudvalg.

Dagsordenspunkt 5: Forslag til Rådets afgørelse om indførelse af det europæiske informationssystem vedrørende strafferegistre (ECRIS) i henhold til artikel 11 i rammeafgørelse 2008/XX/RIA (KOM(2008) 332)

Revideret notat. Ændringer er markeret med kursiv.

Resumé

Forslaget indebærer, at der indføres et europæisk informationssystem vedrørende strafferegistre (ECRIS). Forslaget vurderes ikke at være i strid med nærhedsprincippet. Forslaget vurderes ikke at ville have lovgivningsmæssige konsekvenser, hvorimod det vurderes at ville have statsfinansielle konsekvenser. Der ses ikke at foreligge offentlige tilkendegivelser om de øvrige medlemsstaters holdninger til forslaget. *Forslaget til rådsafgørelse forventes at blive forlagt Rådet på rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 24. oktober 2008 med henblik på politisk enighed.* Fra dansk side er man positiv over for forslaget.

1. Baggrund

Spørgsmålet om udveksling af oplysninger om straffedomme i Den Europæiske Union har løbende været genstand for drøftelser i såvel Det Europæiske Råd som i Rådet (retlige og indre anliggender).

Rådet (retlige og indre anliggender) vedtog den 21. november 2005 en rådsafgørelse om udveksling af oplysninger fra strafferegistre.

På rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 12. – 13. juni 2007 opnåede Rådet endvidere samlet politisk enighed om et forslag til rammeafgørelse om tilrettelæggelsen og indholdet af udvekslinger af oplysninger fra strafferegistre mellem medlemsstaterne. Den endelige vedtagelse afventer, at bl.a. Danmark hæver sit parlamentariske forbehold.

Ifølge artikel 11 i det nævnte forslag til rammeafgørelse skal medlemsstaterne fra en bestemt dato udveksle oplysninger fra strafferegistre ad elektronisk vej i et standardformat fastsat af Rådet. Med henblik på at gennemføre denne bestemmelse har Kommissionen den 30. maj 2008 fremsat et forslag til rådsafgørelse om indførelse af et europæisk informationssystem vedrørende strafferegistre (ECRIS).

Forslaget til rådsafgørelse forventes at blive forlagt Rådet på rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 24. oktober 2008 med henblik på politisk enighed.

2. Indhold

Forslaget til rådsafgørelse forventes at blive forlagt Rådet på rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 24. oktober 2008 med henblik på politisk enighed.

Forslaget er fremlagt under henvisning til traktaten om Den Europæiske Union, særligt artikel 31 og artikel 34, stk. 2, litra c. Det følger af artikel 31, at fælles handling vedrørende retligt samarbejde i kriminalsager bl.a. omfatter fremme og fremskyndelse af samarbejdet om retspleje mellem kompetente ministerier og retlige eller tilsvarende myndigheder i medlemsstaterne. Ifølge artikel 34, stk. 2, litra c, kan Rådet med henblik på at bidrage til opfyldelse af Unionens målsætninger på initiativ af en medlemsstat eller Kommissionen vedtage afgørelser i ethvert andet øjemed i overensstemmelse med målsætningerne i traktatens afsnit VI om politisamarbejde og retligt samarbejde i kriminalsager, uden at de dog indebærer nogen indbyrdes tilnærmelse af medlemsstaternes love og administrative bestemmelser.

Forslaget fastsætter ikke regler om, hvorvidt der skal udveksles oplysninger fra medlemsstaternes strafferegistre. Sådanne regler er navnlig fastsat i det forslag til rammeafgørelse om tilrettelæggelsen og indholdet af udvekslinger af oplysninger fra strafferegistre mellem medlemsstaterne, som der blev opnået politisk enighed om den 12. – 13. juni 2007. Det foreliggende forslag fastsætter således – som forudsat i artikel 11 i den nævnte rammeafgørelse – blot bestemmelser om måden, hvorpå udvekslingen skal ske.

Hovedelementerne i forslaget er følgende:

Der indføres et europæisk informationssystem vedrørende strafferegistre (ECRIS), som er et it-system med en decentraliseret struktur bestående af følgende elementer:

- *En fælles kommunikationsinfrastruktur med et krypteret net.*
- *En software, som gør det muligt at udveksle oplysninger fra forskellige strafferegistre (såkaldt sammenkoblingssoftware).*

Ansvar for den sammenkøblingssoftware og de databaser, der skal lagre, overføre og modtage oplysninger fra strafferegistre, påhviler medlemsstaterne. Oplysningerne lagres decentralt i databaser, som forvaltes af medlemsstaterne, og der vil ikke være direkte online-adgang til andre medlemsstaters strafferegistre.

Medlemsstaterne og Kommissionen bærer deres egne udgifter til gennemførelse, administration, anvendelse og vedligeholdelse af ECRIS.

Udvekslingen af oplysninger fra strafferegistre skal ske ved hjælp af et elektronisk standardformat indeholdende tabeller med kategorier af strafbare handlinger og straffertyper, som hver er tildelt en kode. Medlemsstaterne skal henvise til disse koder, når de udveksler oplysninger med hinanden.

Medlemsstaterne foretager de tekniske tilpasninger, der er nødvendig for at kunne anvende det elektroniske standardformat, og meddeler Rådet, når det er sket. I forbindelse med denne meddelelse skal medlemsstaterne bl.a. give oplysninger om deres nationale strafbare handlinger og straffertyper, herunder om, hvilke kategorier i tabellerne de hører under.

Rådet kan med et kvalificeret flertal og efter konsultation af Europa Parlamentet vedtage nødvendige ændringer af tabellerne.

Medlemsstaterne og Kommissionen skal i samråd og i forening med Rådet vedtage en række gennemførelsesforanstaltninger om bl.a. den tekniske udvikling og drift af ECRIS samt en ikke-bindende håndbog, der beskriver de nærmere procedurer for udveksling af oplysninger.

Herudover indeholder forslaget bestemmelser om formål, om definitioner, om udarbejdelse af en rapport vedrørende medlemsstaternes udveksling af oplysninger fra strafferegistre samt om gennemførelse og ikrafttræden.

3. Gældende ret

3.1. Europarådets konvention af 20. april 1959 om gensidig retshjælp i straffesager samt de tilhørende tillægsprotokoller af henholdsvis 17. marts 1978 og 8. november 2001 indeholder regler om udveksling af oplysninger fra strafferegistre.

Ifølge konventionens artikel 13, stk. 1, skal den anmodede stat fremsende udskrifter af og oplysninger fra strafferegistre, hvorom der til brug for straffesager fremsættes begæring fra en kontraherende part, i samme udstrækning som disse udskrifter og oplysninger kan meddeles til dets egne judicielle myndigheder i tilsvarende sager. I andre tilfælde skal anmodningen efterkommes på de betingelser, som gælder efter den anmodede stats lovgivning, andre forskrifter eller praksis, jf. artikel 13, stk. 2.

Ifølge konventionens artikel 22 skal hver af de kontraherende parter underrette enhver anden part om alle straffedomme og påfølgende foranstaltninger, der vedrører sidstnævnte parts statsborgere, og som indføres i strafferegistret. Justitsministerierne skal oversende sådanne meddelelser til hverandre mindst en gang om året.

Danmark har i forbindelse med indgåelsen (ratifikationen) af 1959-konventionen taget forbehold over for artikel 13. Disse forbehold er sålydende

”Ad artikel 13, stk. 1

Forpligtelsen til at meddele udskrifter af strafferegistrene i henhold til denne bestemmelse begrænses til straffeoplysninger, som vedrører personer, der er sigtet eller tiltalt.”

...

”Ad artikel 13, stk. 2

Der tages forbehold over for denne bestemmelse i dens helhed.”

Herudover indeholder Schengen-konventionen særlige (proceduremæssige) bestemmelser om fremsættelse af de nævnte former for retsanmodninger i forholdet mellem Schengen-landene.

Endvidere er der i EU-retshjælpskonventionen af 29. maj 2000 fastsat bestemmelser om fremsendelse og besvarelse af anmodninger om gensidig retshjælp og om beskyttelse af personoplysninger, jf. herved konventionens artikel 6 og 23. Der kan i den forbindelse navnlig henvises til konventionens artikel 6, stk. 8, hvorefter anmodninger og meddelelser om oplysninger om straffedomme som omhandlet i artikel 22 i 1959-konventionen fremsendes gennem medlemsstaternes centrale myndigheder.

3.2. Rådet (retlige og indre anliggender) har den 21. november 2005 vedtaget en rådsafgørelse om udveksling af oplysninger fra strafferegistre.

Rådsafgørelsen indebærer en forpligtelse for medlemsstaterne til at udpege en eller flere central(e) myndighed(er) til udveksling af oplysninger. Efter rådsafgørelsen skal medlemsstaterne – i øvrigt i overensstemmelse med deres forpligtelser ifølge 1959-konventionen – straks fremsende domme, som afsiges over andre medlemsstaters statsborgere, til disse medlemsstater. Der fastsættes efter rådsafgørelsen en frist for medlemsstaternes svar på en anmodning om fremsendelse af udskrifter af og oplysninger fra strafferegistre. Anmodning om og fremsendelse af oplysninger om straffedomme sker under anvendelse af standardblanketter.

Med vedtagelsen af rådsafgørelsen har medlemsstaterne indbyrdes givet afkald på at gøre deres forbehold med hensyn til artikel 13 i 1959-konventionen gældende. Rådsafgørelsen berører derimod ikke medlemsstaternes forbehold til konventionens artikel 22.

3.3. Rådet (retlige og indre anliggender) har på rådsmødet den 12. – 13. juni 2007 opnået samlet politisk enighed om et forslag til rammeafgørelse om tilrettelæggelsen og indholdet af udvekslinger af oplysninger fra strafferegistre mellem medlemsstaterne. Forslaget er endnu ikke endeligt vedtaget.

Forslaget lægger ligesom den under pkt. 3.2 nævnte rådsafgørelse op til, at udvekslingen af oplysninger fra strafferegistre skal ske via centrale myndigheder i medlemsstaterne ved brug af et standardformat og under overholdelse af nærmere fastsatte tidsfrister. I forhold til rådsafgørelsen indebærer forslaget en forenklet fremgangsmåde, idet det bl.a. bestemmes, at medlemsstaterne fra en bestemt dato skal udveksle oplysninger ad elektronisk vej.

I forholdet mellem medlemsstaterne supplerer forslaget artikel 13 og erstatter artikel 22 i 1959-konventionen. Derudover ophæves rådsafgørelsen.

3.4. Reglerne for videregivelse af personoplysninger, som behandles ved hjælp af edb, fremgår af persondatalovens kapitel 4. Det følger bl.a. af disse regler, at der kan ske behandling af oplysninger om strafbare forhold, hvis det er nødvendigt for varetagelsen af myndighedens opgaver, jf. lovens § 8, stk. 1. Oplysninger om strafbare forhold må dog alene vi-

deregives, såfremt nærmere angivne betingelser er opfyldt, jf. lovens § 8, stk. 2.

Justitsministeren har i medfør af lovens § 72 udstedt en bekendtgørelse, som bl.a. indeholder de nærmere regler for Kriminalregisterets indhold, for indberetning til registeret og sletning af oplysninger heri samt for videregivelse af oplysninger, herunder til udenlandsk politi, anklagemyndighed og domstole, jf. bekendtgørelse nr. 218 af 27 marts 2001 om behandling af personoplysninger i Det Centrale Kriminalregister med senere ændringer. Der kan i den forbindelse navnlig henvises til reglerne i bekendtgørelsens kapitel 6, særligt § 21, stk. 1, nr. 9, som fastsætter, at Rigspolitechefen kan udstede fuldstændige udskrifter af Kriminalregisteret og straffeattester til udenlandsk politi, anklagemyndighed og domstole i de nordiske lande eller i lande, der er medlemmer af Europarådet, til brug for offentlige straffesager i udlandet.

4. Lovgivningsmæssige og statsfinansielle konsekvenser

4.1. Lovgivningsmæssige konsekvenser

Forslaget vurderes ikke at ville have lovgivningsmæssige konsekvenser.

4.2. Statsfinansielle konsekvenser

Forslaget vurderes at ville have statsfinansielle konsekvenser, som det imidlertid ikke på nuværende tidspunkt er muligt at angive præcist. Der vil navnlig blive tale om udgifter til indkøb og udvikling af software.

5. Høring

Forslaget er sendt i høring hos følgende myndigheder og organisationer:

Præsidenten for Østre Landsret, Præsidenten for Vestre Landsret, præsidenterne for samtlige byretter, Den Danske Dommerforening, Dommerfuldmægtigforeningen, Domstolsstyrelsen, Rigspolitiet, Ridsadvokaten, Direktoratet for Kriminalforsorgen, Datatilsynet, Foreningen af offentlige anklagere, Politiforbundet i Danmark, Advokatrådet, Landsforeningen af beskikkede advokater, Dansk Retspolitisk Forening, Amnesty International, Institut for Menneskerettigheder og Retssikkerhedsfonden.

Vestre Landsret, Østre Landsret, samtlige byretter, Domstolsstyrelsen, Advokatrådet samt Institut for Menneskerettigheder har ikke bemærkninger til forslaget.

Retspolitisk Forening peger på, at artikel 6 og 7 i forslaget til rådsafgørelse giver Kommissionen og Rådet visse beføjelser. Retspolitisk Forening finder endvidere, at de to bilag til forslaget, set i forhold til subsidiaritetsprincippet, forekommer meget omfattende.

Retspolitisk Forening finder tillige, at forslag til rådsafgørelse, såvel som det tilgrundliggende forslag til rammeafgørelse om udveksling af oplysninger i kommende grund- og eller rammenotater bør beskrives og uddybes nærmere med henblik på, hvilke konsekvenser det gennem sit indhold og i processen har for Danmark, set i forhold til det traktatmæssige ”retlige forbehold”.

Rigspolitiet har anført, at Rigspolitiet er dataansvarlig myndighed for systemet. Rigspolitiet forventer i efteråret 2008 at udarbejde bl.a. en analyse af nødvendige it-tiltag.

Rigspolitiet anfører endvidere, at en gennemførelse af forslaget forudsætter, at der foretages en række tilretninger mv. af det danske kriminalregister. Rigspolitiet kan på det foreliggende grundlag ikke give noget skøn over omkostningerne i den forbindelse.

Endelig bemærker Rigspolitiet, at der ikke med de nuværende bevillinger til politiet er afsat ressourcer til gennemførelse af tilpasningen af Kriminalregisteret.

Datatilsynet forudsætter, at implementeringen af det foreslåede informationssystem vil ske under iagttagelse af bestemmelserne i persondataloven. Hvad angår datasikkerheden, forudsætter Datatilsynet således, at det foreslåede informationssystem som minimum vil opfylde kravene i persondatalovens kapitel 11 samt reglerne i sikkerhedsbekendtgørelsen.

Datatilsynet anfører endvidere, at det ikke for så vidt angår beskrivelsen af Kommissionens rolle i forbindelse med det foreslåede informationssystem, står tilsynet klart, hvilke oplysninger Kommissionen vil få adgang til i forbindelse med forvaltningen/overvågningen og udviklingen af den fælles kommunikationsinfrastruktur, jf. forslagets artikel 3. Det anføres i den forbindelse, at det heller ikke er klart, om Kommissionen er tiltænkt

rollen som databehandler for de enkelte medlemsstater. Datatilsynet foreslår derfor, at det overvejes i det videre forløb, og at Kommissionens rolle nærmere præciseres og beskrives i forbindelse med implementeringen.

Datatilsynet henleder i den forbindelse opmærksomheden på den særlige bestemmelse i persondatalovens § 41, stk. 4, hvorefter der for oplysninger, som behandles for den offentlige forvaltning, og som er af særlig interesse for fremmede magter, skal træffes foranstaltninger, der muliggør bortskaffelse eller tilintetgørelse i tilfælde af krig eller lignende forhold. Bestemmelsen medfører bl.a., at der ikke kan gives udenlandske databehandlere adgang til f.eks. oplysninger fra større landsdækkende administrative systemer, medmindre den dataansvarlige kan sikre, at oplysningerne kan bortskaffes eller tilintetgøres.

6. Nærhedsprincippet

Kommissionen har anført følgende vedrørende nærhedsprincippet:

”Subsidiaritetsprincippet finder anvendelse, for så vidt som forslaget ikke hører ind under Fællesskabets enekompetence. Forslaget fastlægger fælles tekniske dele og standarder for et it-system, også kaldet ECRIS, samt for andre generelle og tekniske gennemførelsesaspekter vedrørende måder, hvorpå udvekslingen af oplysninger fra strafferegistre kan tilrettelægges og gøres lettere. Målet kan bedst nås ved en indsats på EU-plan. Fastlæggelsen af fælles tekniske standarder for den elektroniske dataoverførsel mellem medlemsstater kan ikke i tilstrækkelig grad gennemføres af medlemsstaterne, ligesom den centrale støtte og helpdesk heller ikke kan tilrettelægges individuelt. Det kræver en koordineret indsats fra EU’s side. Det fremgår af rammeafgårelsen, at det er op til medlemsstaterne at afgøre, på hvilket stadium og i hvilken form oplysningerne om domme skal indsamles, og hvordan de indsamlede oplysninger skal opbevares. Hver medlemsstat har det fulde ansvar for at håndtere sit eget strafferegistersystem med henblik på deltagelsen i ECRIS. Medlemsstaterne bevarer det fulde ansvar for udvekslingen af oplysninger fra strafferegistrene. Forslaget er derfor i overensstemmelse med subsidiaritetsprincippet.”

Regeringens vurdering er, at forslaget ikke er i strid med nærhedsprincippet, da formålet med forslaget er at gennemføre artikel 11 i rammeafgårelsen om tilrettelæggelsen og indholdet af udveksling af oplysninger fra strafferegistre mellem medlemsstaterne. Gennemførelsen af denne bestemmelse vil ikke kunne ske som en ren national foranstaltning, men vil kræve en samordnet indsats på EU-plan.

7. Andre landes kendte holdninger

Der ses ikke at foreligge offentlige tilkendegivelser om de øvrige medlemsstaters holdninger til forslaget.

8. Foreløbig dansk holdning

Fra dansk side er man positiv over for forslaget.

9. Europa-Parlamentet

Forslaget har været forelagt Europa-Parlamentet til udtalelse. Europa-Parlamentet er endnu ikke fremkommet med en udtalelse i sagen.

10. Specialudvalget for politimæssigt og retligt samarbejde

Sagen vil blive drøftet på et møde i Specialudvalget for politimæssigt og retligt samarbejde den 7. oktober 2008.

11. Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg og Retsudvalg

Forslaget til rådsafgørelse tillige med et grundnotat herom blev oversendt til Folketingets Europaudvalg og til Folketingets Retsudvalg den 2. juli 2008.

Dagsordenspunkt 6: EU-kommissionens forslag til Rådets forordning om kompetence, gældende lov, anerkendelse af retsafgørelser og om samarbejde vedrørende underholdspligt (KOM(2005)649)*

Revideret notat. Ændringer er markeret med kursiv.

1. Resumé

Forslaget til forordning indeholder regler om behandlingen af grænseoverskridende sager om underholdspligt i familieforhold, især om international kompetence, lovvalg, anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser, fælles procedureregler og samarbejde.

Formålet med forslaget er at fjerne de hindringer, der vanskeliggør inddrivelse af underholdsbidrag i en EU-medlemsstat på grundlag af en afgørelse fra en anden medlemsstat. Forordningen giver mulighed for en betydelig mere effektiv inddrivelse af underholdsbidrag i grænseoverskridende situationer end de gældende instrumenter.

Vedtagelsen af forslaget kræver enstemmighed, jf. EF-traktatens artikel 67, stk. 2.

I opfordring af 15. december 2005¹ til Rådet foreslås reglerne om vedtagelse af retsakter om underholdspligt ændret, således at de ikke skal vedtages med enstemmighed efter høring af Europa-Parlamentet, men med kvalificeret flertal efter proceduren for fælles beslutningstagen med Europa-Parlamentet.

Da retsgrundlaget for Kommissionens forslag er EF-traktatens artikel 61, jf. 65, deltager Danmark i henhold til artikel 1 i Protokollen om Danmarks stilling (forbeholdet vedrørende retlige og indre anliggender) ikke i en kommende vedtagelse af det foreliggende forordningsforslag, der således ikke vil være bindende for eller finde anvendelse i Danmark. *Under de afsluttende forhandlinger om forordningen har Kommissionen dog tilkendegivet, at forordningen må betragtes som en ændring af Bruxelles I-forordningen og derfor omfattet af aftalen mellem Det Europæi-*

* Forslaget er fremsat med hjemmel i TEF afsnit IV. Protokollen om Danmarks stilling, der er knyttet til Amsterdamtraktaten, finder derfor anvendelse.

¹ EU-kommissionens opfordring til Rådet om at lade artikel 251 i Traktaten om oprettelse af Det Europæiske Fællesskab finde anvendelse på foranstaltninger vedrørende underholdspligt, der træffes i medfør af artikel 65 i samme traktat (KOM(2005)648). Denne opfordring gennemgås i det følgende.

ske Fællesskab og Danmark om at lade bestemmelserne i Bruxelles I-forordningen om bl.a. kompetence og anerkendelse og fuldbyrdelse i relation til civilretlige retsafgørelser finde anvendelse i forbindelserne mellem Fællesskabet og Danmark. Efter aftalens artikel 3, stk. 2, meddeler Danmark Kommissionen, hvorvidt Danmark vil gennemføre indholdet af ændringerne. Gennemfører Danmark ikke ændringerne, betragtes aftalen efter dens artikel 3, stk. 7, som opsagt, medmindre andet aftales. Det er uafklaret, i hvilket omfang Bruxelles I-forordningen ændres ved forordningen om underholdspligt.

På Rådsmødet den 5.-6. juni 2008 blev der opnået enighed om dele af forslaget (hjemmelsgrundlaget, anvendelsesområdet, lovvalg, afskaffelse af eksekvatur og tvangsfuldbyrdelse), og der blev opnået enighed om hovedparten af reglerne om international kompetence.

På Rådsmødet den 24. oktober 2008 forventes medlemsstaterne at blive enige om de fleste udestående spørgsmål, herunder

- *Forordningens anvendelse på retsforlig, på administrative myndigheders afgørelser om underholdspligt m.v. og på offentlige myndigheders krav på underholdsbidrag*
- *International kompetence (subsidiær kompetence og forum necessitatis)*
- *Eksekvaturprocedure ved fuldbyrdelse af afgørelser, der er truffet i en medlemsstat, der ikke har tilsluttet sig Haagerlovvalgsprotokollen fra 2007*
- *Fri proces*
- *Administrativt samarbejde*
- *De generelle og afsluttende bestemmelser*

Det forventes, at præamblen og de obligatoriske formularer, der skal medtages som bilag til forordningen, ikke vil blive drøftet på mødet.

2. Baggrund

2.1. Baggrunden for forslaget om underholdspligt

Med Amsterdamtraktaten blev EU-samarbejdet om civilretlige spørgsmål med grænseoverskridende virkninger lagt ind under EF-traktatens afsnit IV. Det følger nu af EF-traktatens artikel 61, litra c, og artikel 65, at Fællesskabet kan vedtage foranstaltninger vedrørende civilretligt samarbejde i spørgsmål med grænseoverskridende virkninger i det omfang, det er

nødvendigt for det indre markeds funktion. Dette omfatter blandt andet foranstaltninger til forbedring og forenkling af anerkendelsen og fuldbyrdelsen af retsafgørelser i borgerlige sager samt fremme af foreneligheden mellem medlemsstaternes regler om lovvalg og konflikter om kompetence.

På Det Europæiske Råds møde den 4.-5. november 2004 vedtog Rådet Haag-programmet – Et område med frihed, sikkerhed, og retfærdighed. Formålet med programmet er bl.a. at sikre processuelle minimumsgarantier, herunder at videreudbygge den gensidige anerkendelse af retsafgørelser og at fjerne retlige og judicielle hindringer i forbindelse med civilretlige og familieretlige sager med grænseoverskridende virkning. Dette skal bl.a. ske ved at gennemføre Rådets og Kommissionens fælles program af 30. november 2000 om gennemførelse af princippet om gensidig anerkendelse af retsafgørelser på det civil- og handelsretlige område, hvorefter afskaffelsen af eksekvaturprocedurer i forbindelse med anerkendelse og fuldbyrdelse af udenlandske afgørelser om underholdsbidrag bør være en af Fællesskabets prioriteter. Som en ledsagende foranstaltning, der skal skabe gunstige rammer for gennemførelsen af princippet om gensidig anerkendelse, nævnes harmonisering af medlemsstaternes regler om, hvilken lov der skal finde anvendelse ved fastsættelsen af en rettighed eller en forpligtelse (lovvalgsregler).

Dette program er en udbygning af opfordringen fra mødet i Tampere den 15. - 16. oktober 1999 til Rådet og Kommissionen om at forberede fælles procedureregler for forenklet og hurtig afgørelse af visse grænseoverskridende tvister, bl.a. vedrørende underholdsbidrag. Det fastslås i den forbindelse, at princippet om gensidig anerkendelse af retsafgørelser skal udgøre hjørnestenen i det retlige samarbejde inden for EU, og at eksekvaturprocedurer ikke længere skal være en betingelse for anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser vedrørende underholdspligt.

I Haag-programmet anmodes Kommissionen om at forelægge et udkast til instrument om anerkendelse og fuldbyrdelse af afgørelser om underholdspligt i 2005. Dette er også medtaget i Rådets og Kommissionens handlingsplan af 10. juni 2005 om gennemførelse af Haag-programmet.

Forslaget om underholdspligt bygger på Kommissionens grønbog af 15. april 2004 om underholdspligt (KOM(2004) 254).

Forslaget blev fremsat den 15. december 2005 og er modtaget i dansk sprogversion den 25. januar 2006.

2.2. EU-retlig regulering af underholdspligt

Underholdspligt indgår i anvendelsesområdet for forordning (EF) nr. 44/2001 af 22. december 2000 om retternes kompetence og om anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser på det civil- og handelsretlige område ("Bruxelles I-forordningen"). Denne forordning indeholder regler om international kompetence samt om anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser, herunder afgørelser vedrørende underholdspligt.

Underholdspligt indgår ligeledes i anvendelsesområdet for forordning (EF) nr. 805/2004 af 21. april 2004 om indførelse af et europæisk tvangsfuldbyrdsdokument for ubestridte krav ("Tvangsfuldbyrdsforordningen"). Dette instrument sikrer fri udveksling mellem medlemsstaterne af domme, der er attesteret som europæiske tvangsfuldbyrdsdokumenter.

Danmark har på grund af det retlige forbehold, jf. pkt. 3.1., ikke deltaget i vedtagelsen af disse forordninger, der derfor ikke finder anvendelse i forhold til Danmark. Den 19. oktober 2005 indgik Danmark en aftale med Fællesskabet om, at Bruxelles I-forordningen finder anvendelse mellem Danmark og Fællesskabet. Denne aftale er gennemført ved lov nr. 1563 af 20. december 2006 om Bruxelles I-forordningen m.v., der er sat i kraft sommeren 2007. Forordningen erstatter konvention af 27. september 1968 om retternes kompetence og om fuldbyrdelse af retsafgørelser i borgerlige sager ("EF-domskonventionen").

Endelig er underholdsbidrag omfattet af konvention af 16. september 1988 om retternes kompetence og om fuldbyrdelse af retsafgørelser i borgerlige sager, herunder handelssager (Lugano-konventionen), der er i kraft mellem en række EU-medlemsstater – herunder Danmark – og Island, Norge og Schweiz.

2.3. Internationale konventioner om underholdspligt

Der findes i dag en række internationale konventioner vedrørende underholdspligt, hvoraf fem er vedtaget i regi af Haagerkonferencen om International Privatret. Danmark har tiltrådt Haagerkonventionen af 15. april 1958 om anerkendelse og fuldbyrdelse af afgørelser om underholdspligt

over for børn samt Haagerkonventionen af 2. oktober 1973 om anerkendelse og fuldbyrdelse af afgørelser om underholdspligt. Haagerkonventionen fra 1973 erstatter Haagerkonventionen fra 1958 imellem de lande, der har tiltrådt begge konventioner.

Endvidere findes der Haagerkonventionen af 24. oktober 1956 om, hvilken lov der finder anvendelse på underholdspligt over for børn, samt Haagerkonventionen af 2. oktober 1973 om, hvilken lov der finder anvendelse på underholdspligt. Danmark har ikke tiltrådt disse konventioner.

I 1999 besluttede Haagerkonferencen at udvikle et nyt internationalt instrument vedrørende underholdsbidrag. Den 23. november 2007 vedtog Haagerkonferencen for International Privatrecht en konvention om international inddrivelse af børnebidrag og andre former for underholdsbidrag ("2007-Haagerunderholdspligt-konventionen")² med tilhørende lovvalgsprotokol ("Haagerlovvalgsprotokollen")³.

Udenfor Haagerkonferencens regi kan nævnes FN-konventionen af 20. juni 1956 om inddrivelse af underholdsbidrag i udlandet ("FN-konventionen") samt konvention af 23. marts 1962 mellem Danmark, Finland, Island, Norge og Sverige om inddrivelse af underholdsbidrag ("Den Nordiske Inddrivelseskonvention"). Danmark har tiltrådt begge disse konventioner.

2.4. Baggrunden for forslaget om ændrede vedtagelsesregler for forslag om underholdspligt

Efter traktatens artikel 67, stk. 5, andet led, vedtages foranstaltninger i relation til det civilretlige samarbejde i artikel 65 efter den fælles beslutningsprocedure i artikel 251, bortset fra foranstaltninger med "familieretlige aspekter" der vedtages i Rådet med enstemmighed efter høringsudtalelse fra Europa-Parlamentet.

Gennem reglen om enstemmighed kan medlemsstaterne påse, at ingen fællesskabsbestemmelser vedtages uden deres samtykke i spørgsmål vedrørende personlige relationer i familien, bl.a. efter separation, samvær, følger af ulovlig fjernelse af et barn m.v. Som eksempel på dette nævnes

² "Convention on the International Recovery of Child Support and Other Forms of Family Maintenance".

³ "Protocol on the Law Applicable to Maintenance Obligations".

forordning (EF) nr. 2201/2003 om kompetence og om anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser i ægteskabssager og i sager vedrørende forældreansvar og om ophævelse af forordning (EF) nr. 1347/2000 (den nye Bruxelles II-forordning), der udelukker underholdspligt fra sit anvendelsesområde.

Foranstaltninger med familieretlige aspekter omfatter efter gældende ret bl.a. det foreliggende forslag til forordning om underholdspligt.

Begrebet underholdspligt indeholder dog træk fra den almindelige formueret, idet underholdspligt tager udgangspunkt i familierelationer, men den konkrete gennemførelse af pligten har økonomisk karakter som enhver anden fordring.

Endvidere er underholdspligt omfattet af både Bruxelles I-forordningen og Tvangsfuldbyrdelses-forordningen, om end underholdspligt kun udgør en ubetydelig del af disse forordningers anvendelsesområde. Begge disse forordninger er blevet vedtaget efter den fælles beslutningsprocedure i artikel 251.

På den baggrund foreslås det at lade artikel 251 finde anvendelse på foranstaltninger vedrørende underholdspligt, der træffes i medfør af artikel 65.

3. Hjemmelsgrundlag

3.1. Forslaget om underholdspligt

Forslaget er fremsat under henvisning til EF-traktatens artikel 61, jf. artikel 65, hvorefter Fællesskabet – med henblik på at indføre et område med frihed, sikkerhed og retfærdighed – kan vedtage foranstaltninger vedrørende civilretligt samarbejde i spørgsmål med grænse overskridende virkninger i det omfang, det er nødvendigt for det indre markedes funktion. Dette omfatter blandt andet foranstaltninger til forbedring og forenkling af anerkendelsen og fuldbyrdelsen af retsafgørelser i borgerlige sager samt fremme af foreneligheden mellem medlemsstaternes gældende regler om lovvalg og konflikter om stedlig kompetence.

Efter artikel 1 i Protokollen om Danmarks stilling, der er knyttet til Amsterdamtraktaten, deltager Danmark ikke i Rådets vedtagelse af foran-

staltninger, der fremsættes under henvisning til bl.a. artikel 61, jf. 65, og disse vil derfor ikke være bindende for eller finde anvendelse i Danmark.

Danmark deltager således ikke i vedtagelsen af forslaget, og forordningen vil ikke være bindende for eller finde anvendelse i Danmark. *Se dog pkt. 5.3. om Danmark muligheder for at tilslutte sig forordningen gennem aftalen om Bruxelles I-forordningen.*

3.2. Forslaget om ændrede vedtagelsesregler for forslag om underholdspligt

Vedtagelsen af forslaget om underholdspligt er reguleret af traktatens artikel 67, stk. 2, hvorefter Rådet træffer afgørelse med enstemmighed efter høring af Europa-Parlamentet.

Kommissionen har imidlertid med hjemmel i artikel 67, stk. 2, opfordret Rådet til at lade traktatens artikel 251 finde anvendelse på foranstaltninger vedrørende underholdspligt, der træffes efter artikel 65. I så fald vil Rådet træffe afgørelse med kvalificeret flertal efter proceduren for fælles beslutningstagen med Europa-Parlamentet.

Dette forslag er ikke omfattet af den fælles beslutningsprocedure, men skal vedtages af Rådet med enstemmighed efter høring af Europa-Parlamentet.

I overensstemmelse med artikel 1 og 2 i protokollen om Danmarks stilling, der er knyttet til traktaten om Den Europæiske Union og traktaten om oprettelse af Det Europæiske Fællesskab, deltager Danmark ikke i vedtagelsen af denne afgørelse og er derfor ikke bundet af den.

4. Nærhedsprincippet

4.1. Kommissionens vurdering af nærhedsprincippet og proportionalitetsprincippet

Kommissionen har anført, at formålet med forordningen – at effektivisere inddrivelsen af underholdsbidrag i Den Europæiske Union – ikke i tilstrækkelig grad kan opfyldes af de enkelte medlemsstater, og at dette bedre kan ske på fællesskabsplan. Fællesskabet kan derfor i overensstemmelse med subsidiaritetsprincippet i traktatens artikel 5 træffe foranstaltninger herom. I overensstemmelse med proportionalitetsprincippet i

den nævnte artikel går forordningen ikke ud over, hvad der er nødvendigt for at nå disse mål.

4.2. Regeringens vurdering af nærhedsprincippet

Regeringen finder, at nærhedsprincippet må anses for overholdt, da formålet med forslaget er at effektivisere den grænseoverskridende inddrivelse af underholdsbidrag.

5. Formål og indhold

5.1. Forslaget om underholdspligt

Formålet med forslaget er at fjerne de hindringer, der vanskeliggør inddrivelse af underholdsbidrag i en EU-medlemsstat på grundlag af en afgørelse fra en anden medlemsstat.

Hovedelementerne i forslaget er regler om:

- International kompetence
- Lovvalg
- Fælles procedureregler
- Umiddelbar anerkendelse og fuldbyrdelse
- Samarbejde gennem centralmyndigheder i hver medlemsstat

5.1.1. Anvendelsesområde

Efter artikel 1, stk. 1, finder forordningen anvendelse på alle former for underholdspligt, som følger af familierelationer eller af relationer, der efter national ret kan sidestilles hermed.

Forordningen finder således ikke kun anvendelse på underholdsbidrag til børn og nuværende eller tidligere ægtefælle, men også til andre familied medlemmer, i det omfang dette følger af national ret.

Sagsomkostninger fastsat i forbindelse med behandlingen af en sag om underholdsbidrag er ligeledes omfattet af forordningen.

I forordningen omfatter "ret" de administrative myndigheder i medlemsstaterne, der har kompetence vedrørende underholdspligt. Dette forudsætter dog, at de pågældende myndigheder er uafhængige og anvender en kontradiktorisk procedure, og at deres afgørelser kan prøves af dom-

stolene og har samme retsvirkning som en dom. De pågældende myndigheder skal medtages i et bilag til forordningen. Dette bilag kan ændres efter forvaltningsproceduren i artikel 4 og 7 i Rådets afgørelse af 28. juni 1999 om fastsættelse af de nærmere vilkår for udøvelsen af de gennemførelsesbeføjelser, der tillægges Kommissionen (1999/468/EF).

5.1.2. International kompetence

Efter artikel 3 har følgende myndigheder international kompetence i sager om underholdsbidrag:

- a) Retten på det sted, hvor sagsøgte har sin sædvanlige bopæl.
- b) Retten på det sted, hvor den bidragsberettigede har sin sædvanlige bopæl.
- c) Den ret, der har kompetence til at behandle en sag vedrørende en persons retlige status, når anmodningen om underhold er accessorisk i forhold til denne sag, medmindre denne kompetence alene støttes på en af parternes nationalitet.
- d) Den ret, der har kompetence til at påkende en sag vedrørende forældreansvar efter den nye Bruxelles II-forordning, når anmodningen om underhold er accessorisk i forhold til denne sag, medmindre denne kompetence alene støttes på en af parternes nationalitet.

Disse generelle kompetenceregler suppleres af følgende regler:

- Parterne har i et vist omfang mulighed for at indgå aftale om kompetencen, bortset fra spørgsmål vedrørende underholdsbidrag til børn under 18 år (artikel 4).
- Kompetence etableret ved passivitet, fordi sagsøgte giver møde uden at bestride kompetencen (artikel 5)
- *Når ingen anden ret i en medlemsstat har kompetence efter artikel 3-5, har den medlemsstat, hvor både den bidragsberettigede og den bidragspligtige har statsborgerskab, kompetence (Subsidiær kompetence).*
- *Har ingen ret i en medlemsstat kompetence efter ovenstående regler, har en ret i en medlemsstat kompetence i særlige situationer. Dette forudsætter, at det er umuligt at få behandlet bidragsspørgsmålet i en tredjestat, som sagen ellers er nært knyttet til, eller at det vil være urimeligt at henvise parten til at få sagen behandlet der. Sagen skal endvidere have en vis tilknytning til den pågældende medlemsstat.*

- Hvis krav, der vedrører samme underholdspligt, fremsættes i forskellige medlemsstater, udsættes sagen, indtil den første rets kompetence er fastslået. Når det er fastslået, at den ret, ved hvilken sagen først er anlagt, er kompetent, afvises de øvrige sager (litispendens, artikel 7).
- Endelig er der mulighed for at behandle indbyrdes sammenhængende krav under samme retssag, dvs. krav, der er så snævert forbundne, at det er ønskeligt at behandle og påkende dem samtidig for at undgå uforenelige afgørelser i tilfælde af, at kravene blev påkendt hver for sig (artikel 8).

Efter artikel 11 skal retten efterprøve sin kompetence ex officio og afvise en sag, hvis den ikke har kompetence til at behandle den.

Artikel 9 indeholder bestemmelser om, hvornår en sag anses for anlagt:

- På det tidspunkt, hvor det indledende processkrift i sagen eller et tilsvarende dokument indleveres til retten, forudsat at sagsøger ikke efterfølgende har undladt at træffe de foranstaltninger, der krævedes af ham, for at få dokumentet forkyndt for sagsøgte.
- Hvis det indledende processkrift skal forkyndes, før det indleveres til retten, på det tidspunkt, hvor det modtages af den myndighed, der er ansvarlig for forkyndelsen, forudsat at sagsøger ikke efterfølgende har undladt at træffe de foranstaltninger, der krævedes for at få dokumentet indleveret til retten.

Artikel 10 giver mulighed for at anvende foreløbige og sikrende retsmidler i en medlemsstat i overensstemmelse med denne stats lovgivning, selvom sagen efter forordningens kompetenceregler skal behandles i en anden medlemsstat.

5.1.3. Lovvalg

Medlemsstaterne er enige om, at spørgsmål om lovvalg i sager om underholdspligt skal reguleres af de bestemmelser, der findes i Haagerlovvalgsprotokollen. Protokollen indeholder bl.a. følgende bestemmelser:

- Underholdspligt reguleres som udgangspunkt af loven i det land, hvor den bidragsberettigede har sin sædvanlige bopæl (artikel 3).
- Loven i domsstaten finder dog anvendelse, når den bidragsberettigede ikke ifølge den lov, der er nævnt ovenfor, kan opnå underholdsbidrag fra den bidragspligtige (artikel 4).

- I sager om underholdspligt mellem ægtefæller finder den lov, som artikel 3 udpeger, ikke anvendelse, hvis en af parterne protesterer mod anvendelsen heraf, og en anden medlemsstats lovgivning har en tættere tilknytning til ægteskabet, navnlig den medlemsstat hvor parterne havde deres sidste fælles sædvanlige opholdssted. I så fald finder den sidstnævnte stats lov anvendelse (artikel 5).
- Parterne har mulighed for at indgå aftale om lovvalg, bortset fra hvis der er tale om underholdspligt over for et barn under 18 år eller en voksen, der på grund af svækkede eller utilstrækkelige åndsevner ikke er i stand til at varetage sine interesser.
- En offentlig myndigheds ret til at kræve tilbagebetaling af en ydelse, der er udbetalt til den bidragsberettigede, reguleres af den lov, der gælder for myndigheden (artikel 10).
- Uanset hvilken lov, som lovvalgsreglerne udpeger, skal der tages hensyn til bidragsberettigedes bidragsbehov og bidragspligtiges bidragsevne (artikel 14)

Der er endvidere enighed om, at disse lovvalgsregler indarbejdes i forordningen gennem en henvisning til protokollen.

5.1.4. Fælles procedureregler: Forkyndelse og adgang til genoptagelse af udeblivelsesdomme

Der er enighed om at se bort fra de foreslåede bestemmelser om forkyndelse i sager om underholdspligt. I stedet fastslås det, at hvis sagsøgte har sædvanligt opholdssted i en anden stat end den medlemsstat, hvor sagen er anlagt, udsættes sagen, indtil det er fastslået, at sagsøgte har haft mulighed for at modtage det indledende processkrift i sagen eller et tilsvarende dokument i så god tid, at sagsøgte har haft mulighed for at varetage sine interesser i sagen. Forkyndelsen foretages som udgangspunkt efter artikel 19 i forordning (EF) nr. 1348/2000 af 29. maj 2000 om forkyndelse i medlemsstaterne af retslige og udenretslige dokumenter i civile og kommercielle sager ("Forkyndelsesforordningen") og artikel 15 i Haagerkonvention af 15. november 1965 om forkyndelse i udlandet af retslige og udenretslige dokumenter i sager om civile eller kommercielle spørgsmål ("Haagerforkyndelseskonventionen").

Endvidere er der enighed om, at sagsøgte i visse situationer har ret til at anmode om fornyet prøvelse af den truffe afgørelse. Sagsøgte har bl.a. mulighed herfor, når sagsøgte ikke har givet møde, og det ikke er fastslå-

et, at han har modtaget det indledende processkrift i sagen eller et tilsvarende dokument, eller forkyndelsen af dette ikke blev foretaget i tilstrækkelig tid til, at sagsøgte kunne varetage sit forsvar, uden at dette kan tilskrives sagsøgtes forhold, eller når sagsøgte har været forhindret i at gøre indsigelse mod kravet som følge af force majeure eller som følge af ekstraordinære omstændigheder, der ikke skyldes fejl fra sagsøgtes side. En anmodning om fornyet prøvelse, der opfylder disse betingelser, medfører, at dommen annulleres.

5.1.5. Anerkendelse og eksigibilitet af afgørelser fra andre medlemsstater – afskaffelse af eksekvatur

5.1.5.1. Bidragsafgørelser fra medlemsstater, der har tilsluttet sig Haagerlovvalgsprotokollen

Der er enighed om at afskaffe eksekvatur ved anerkendelse og fuldbyrdelse af alle former for bidragsafgørelser fra medlemsstater, der har tilsluttet⁴ sig Haagerlovvalgsprotokollen. Sådanne afgørelser skal herefter anerkendes og fuldbyrdes i en anden medlemsstat uden prøvelse, heller ikke prøvelse af ordre public.

Ved udeblivelsesdomme giver forordningen dog bidragsbetaleren mulighed for at anmode om genoptagelse af sagen i den medlemsstat, hvor den blev truffet, jf. pkt. 5.1.4.

Under fuldbyrdelsen af afgørelsen giver forordningen endvidere bidragsbetaleren mulighed for at fremsætte en række indsigelser, jf. pkt. 5.1.6.

Afskaffelsen af eksekvatur gælder også ved anerkendelse og fuldbyrdelse i medlemsstater, der ikke har tilsluttet sig Haagerlovvalgsprotokollen, også selvom afgørelser fra sådanne medlemsstater skal fuldbyrdes i andre medlemsstater ved anvendelse af den eksekvaturprocedure, der er beskrevet i pkt. 5.1.5.2.

⁴ Haagerlovvalgsprotokollen giver Fællesskabet mulighed for at tilslutte sig den med virkning for alle medlemsstater. På grund af det retlige forbehold vil dette dog ikke gælde for Danmark, Storbritannien har endvidere mulighed for ikke at deltage sig i en sådan tilslutning til protokollen og har tilkendegivet ikke at ønske at være bundet af protokollen, men at ville overveje at tilslutte sig forordningen. Den eksekvaturprocedure, der er beskrevet i pkt. 5.1.5.2. er således møntet på den situation, hvor Storbritannien tilslutter sig underholdningspligtforordningen uden at tilslutte sig Haagerlovvalgsprotokollen.

5.1.5.2. Bidragsafgørelser fra medlemsstater, der ikke har tilsluttet sig Haagerlovvalgsprotokollen

For bidragsafgørelser fra medlemsstater, der har tilsluttet sig Haagerlovvalgsprotokollen, opretholdes kravet om en eksekvaturprocedure. Formandskabet har for sådanne afgørelser foreslået en procedure, der er opbygget ud fra den tilsvarende procedure i Bruxelles I-forordningen.

Efter forslaget skal en afgørelse bl.a. ikke anerkendes i følgende situationer:

- *Afgørelsen strider mod ordre public i den medlemsstat, hvor den søges anerkendt*
- *Bidragsbetaleren havde ikke mulighed for at varetage sine interesser under sagen*
- *Afgørelsen strider mod en afgørelse, der er truffet i den medlemsstat, hvor den søges anerkendt, eller strider mod en afgørelse, der er truffet i en tredjestat, og denne afgørelse anerkendes i fuldbyrdesstaten.*

Eksekvaturproceduren er dog på enkelte punkter blevet opstrammet i forhold til proceduren i Bruxelles I-forordningen. For eksempel stilles der krav om, at den indledende afgørelse om fuldbyrdelighed skal træffes umiddelbart efter modtagelsen af alle relevante dokumenter og senest efter 30 dage.

Fuldbyrdelse af udenlandske bidragsafgørelser, herunder afslag på og suspension af fuldbyrdelse, reguleres af loven i fuldbyrdeslandet

5.1.5.3. Retsforlig, officielt bekræftede dokumenter og offentlige myndigheders bidragskrav

Retsforlig, officielt bekræftede dokumenter og offentlige myndigheders bidragskrav er omfattet af forordningen, herunder af reglerne om anerkendelse og fuldbyrdelse uden eksekvaturprocedure.

Derimod er rent private aftaler om underholdspligt ikke omfattet af forordningen, heller ikke selvom de er fuldbyrdelige i den medlemsstat, hvor de er indgået.

5.1.6. Fuldbyrdelse

Der er enighed om, at fuldbyrdelse af udenlandske bidragsafgørelser, herunder afslag på og suspension af fuldbyrdelse, som udgangspunkt reguleres af loven i fuldbyrdelseslandet, idet forordningen dog indeholder visse harmoniserede regler herom, der har forrang for national ret.

Den, der anmoder om fuldbyrdelse, skal fremlægge en genpart af afgørelsen og godtgøre dens ægthed. Der er enighed om, at fuldbyrdelsesmyndigheden kun kan forlange bidragsafgørelsen oversat, hvis den bidragspligtige fremsætter indsigelser mod den.

I forbindelse med fuldbyrdelsen kan afgørelsen efter artikel 32 ikke efterprøves med hensyn til sagens realitet.

Der er enighed om, at efter de harmoniserede fuldbyrdelsesregler skal det bl.a. være muligt at afslå eller suspendere fuldbyrdelsen i følgende tilfælde:

- Retten til fuldbyrdelse af afgørelsen er forældet, enten efter loven i afgørelsesstaten eller i fuldbyrdelsesstaten.
- Afgørelsen er uforenelig med en anden afgørelse, f.eks. en afgørelse truffet i fuldbyrdelsesstaten.
- Den kompetente myndighed i afgørelsesstaten har modtaget en anmodning om genoptagelse af den oprindelige afgørelse, jf. pkt. 5.1.4.
- Fuldbyrdelsen af afgørelsen er suspenderet i afgørelsesstaten.

Der er enighed om, at lade bestemmelserne om månedlige overførsler (artikel 34), indefrysning af bankindeståender (artikel 35) og bidragskrav som privilegeret fordring (artikel 36) udgå.

Disse regler om fuldbyrdelse omfatter kun situationer, hvor eksekvatur er afskaffet, jf. pkt. 5.1.5.1.

5.1.7. Samarbejde, fri proces, indhentelse og anvendelse af oplysninger m.v.

Der er enighed om, at forordningens bestemmelser om samarbejde, fri proces m.v. skal udarbejdes med udgangspunkt i reglerne herom i Haager-konventionen af 2007.

Hver medlemsstat skal efter artikel 39 udpege en eller flere centrale myndigheder, som skal bistå ved anvendelsen af denne forordning.

Centralmyndighederne skal efter artikel 40 fremsende oplysninger om national ret og procedurerne vedrørende underholdspligt, og de skal træffe foranstaltninger for at lette anvendelsen af denne forordning og styrke deres indbyrdes samarbejde. Til dette formål anvendes det europæiske retlige netværk på det civil- og handelsretlige område, som blev oprettet ved beslutning 2001/470/EF.

I relation til konkrete sager skal centralmyndighederne samarbejde om bl.a. fremsendelse af sager om underholdsbidrag til rette myndighed, indsamling og udveksling af oplysninger om den bidragsberettigedes og den bidragspligtiges situation, yde bistand til bidragsberettigede, der er involveret i en procedure på deres område, samt fremme aftaler mellem bidragsberettigede og bidragspligtige gennem mægling. Centralmyndighederne skal endvidere sørge for assistance og repræsentation i relation til sagsanlæg.

Samarbejdet omfatter også situationer, hvor der endnu ikke er anmodet om bistand til behandlingen af en grænseoverskridende sag om underholdspligt i en anden medlemsstat. Dette omfatter eksempelvis situationer, hvor der søges oplysninger til brug for overvejelserne om fremsættelse af en anmodning om fuldbyrdelse af en afgørelse i en anden medlemsstat, eller hvor der til brug for behandlingen af en sag om underholdsbidrag i en medlemsstat er behov for oplysninger fra en anden medlemsstat.

Den bistand, der ydes af centralmyndigheden m.v., skal efter artikel 42 være gratis. *Det kan dog kræves, at den, der anmoder om særlige undersøgelser m.v., bidrager til omkostningerne herved.*

Efter artikel 44 omfatter samarbejdet også videregivelse af oplysninger om parterne. Dette omfatter kun oplysninger, som offentlige myndigheder allerede er i besiddelse af; offentlige myndigheder pålægges således ikke at indhente andre oplysninger. I sager om fastsættelse eller ændring af underholdsbidrag drejer dette sig alene om oplysninger om modpartens adresse. Ved fuldbyrdelse af afgørelser i andre medlemsstater omfatter det oplysninger om bidragsbetalerens indkomst, arbejdsgiver, bankkonti og formue. Oplysningerne om formue må dog kun videregives, hvis bi-

dragskravet ikke kan dækkes gennem bidragsbetalerens indkomst og bankindeståender.

De myndigheder i den anmodede medlemsstat, der er i besiddelse af ovennævnte oplysninger, skal fremsende oplysningerne til centralmyndigheden i den anmodede medlemsstat, der sørger for videregivelse af oplysningerne til den anmodende centralmyndighed.

De nævnte oplysninger kan efter artikel 46 kun anvendes med henblik på at lette inddrivelsen af underholdsbidrag. Oplysningerne må kun opbevares så længe, der er brug for dem. Oplysningerne videregives til de myndigheder, der har brug for dem. Oplysningerne må ikke videregives til den part, der har anmodet om dem, medmindre andet følger af de processuelle regler, som den pågældende myndighed er underlagt.

Anmodninger om bistand efter forordningen og anden korrespondance mellem de involverede centralmyndigheder skal foregå på den medlemsstats sprog, hvortil anmodningen er rettet, medmindre andet aftales.

Forordningen indeholder to regler om fri proces:

- I sager om børnebidrag vedrørende børn, der ikke er fyldt 21 år, ydes der altid fri proces, uanset parternes økonomiske forhold. Fri proces kan dog afslås, hvis anmodningen er fuldstændig grundløs.*
- I andre sager afgøres spørgsmål om fri proces efter national ret. Dog har en part, der i afgørelsesstaten har modtaget hel eller delvis fri proces eller fritagelse for omkostninger i en sag om fuldbyrdelse af afgørelsen i en anden medlemsstat, ret til den mest omfattende fri procesordning i fuldbyrdelsesstaten.*

5.1.8. Afsluttende almindelige bestemmelser

5.1.8.1. Forholdet mellem forordningen, andre fællesskabsinstrumenter og andre internationale instrumenter

I relation til underholdspligt erstatter forordningen Bruxelles I-forordningen. Dette indebærer, at Bruxelles I-forordningen ikke længere vil omfatte sager om underholdspligt. Se nærmere herom i pkt. 5.3. Derimod vil Tvangsfuldbyrdsforordningen fortsat finde anvendelse på afgørelser om underholdspligt.

Forordningen er ikke til hinder for at fortsætte anvendelsen af internationale instrumenter om underholdspligt, der er indgået mellem en eller flere medlemsstater og et eller flere tredjelande.

Mellem medlemsstaterne har forordningen imidlertid forrang frem for eksisterende internationale instrumenter. Forordningen giver dog Finland og Sverige mulighed for fortsat at anvende Den Nordiske Inddrivelseskonvention ved anerkendelse og fuldbyrdelse af hinandens afgørelser.

5.1.8.2. Formularer

Forordningen indeholder en række bilag, der skal anvendes ved behandlingen af sager, der er omfattet af den. Ændring af disse bilag skal efter artikel 50 vedtages efter rådgivningsproceduren i artikel 3, jf. artikel 7, stk. 3, i afgørelse 1999/468/EF om fastsættelse af de nærmere vilkår for udøvelsen af de gennemførelsesbeføjelser, der tillægges Kommissionen.

5.1.8.3. Ikrafttræden m.v.

Efter artikel 52 finder forordningen som udgangspunkt kun anvendelse på retssager, der er anlagt, samt på retsforlig og på officielt bekræftede dokumenter, der er udstedt efter forordningens ikrafttræden.

Dog finder bestemmelserne om administrativt samarbejde anvendelse på sager, der verserer på tidspunktet for denne forordnings ikrafttrædelse.

Formandskabet har foreslået, at forordningen træder i kraft 30 måneder efter vedtagelsen.

5.2. Forslaget om ændrede vedtagelsesregler for forslag om underholdspligt

Der henvises til beskrivelsen af forslaget i pkt. 2.4. og 3.2.

5.3. Ændring af Bruxelles I-forordningen gennem forordningen om underholdspligt i forhold til Danmark

Den 19. oktober 2005 indgik Det Europæiske Fællesskab og Danmark en aftale ("Bruxelles I-aftalen") om at lade bestemmelserne i Bruxelles I-forordningen om bl.a. kompetence og anerkendelse og fuldbyrdelse i relation til civilretlige retsafgørelser finde anvendelse i forbindelserne mel-

lem Fællesskabet og Danmark. Ved Rådets afgørelse af 20. september 2005 blev Formanden for Rådet bemyndiget til at undertegne aftalen på Fællesskabets vegne. Ved lov nr. 1563 af 20. december 2008 om Bruxelles I-forordningen blev justitsministeren bemyndiget til bl.a. at sætte loven og dermed bestemmelserne i Bruxelles I-forordningen i kraft for Danmark, hvilket skete pr. 1. juli 2007.

Herefter gælder bestemmelserne i Bruxelles I-forordningen mellem Fællesskabet og Danmark. Forordningen omfatter også afgørelser om underholdspligt.

Bruxelles I-aftalen indeholder i artikel 3 en række bestemmelser om håndteringen af ændringer af Bruxelles I-forordningen. I bestemmelsen fastslås det indledningsvis, at Danmark ikke deltager i vedtagelsen af ændringer af forordningen, og at sådanne ændringer ikke er bindende for og ikke finder anvendelse i Danmark. Efter aftalens artikel 3, stk. 2, meddeler Danmark Kommissionen, hvorvidt Danmark vil gennemføre indholdet af ændringerne. Gennemfører Danmark ikke ændringerne, betragtes aftalen efter dens artikel 3, stk. 7, som opsagt, medmindre andet aftales. Det er uafklaret, i hvilket omfang Bruxelles I-forordningen ændres ved forordningen om underholdspligt.

Under de afsluttende forhandlinger om forordningen har Kommissionen tilkendegivet, at forordningen må betragtes som en ændring af Bruxelles I-forordningen. Dette vil betyde, at Danmark kan gennemføre indholdet af forordningen om underholdspligt i det omfang, den ændrer Bruxelles I-forordningen. Det er imidlertid endnu ikke afklaret, i hvilket omfang forordningen om underholdspligt ændrer Bruxelles I-forordningen. Det er derfor heller ikke afklaret, om eller i hvilket omfang aftalen giver Danmark mulighed for at gennemføre bestemmelserne i forordningen om underholdspligt.

Gennemfører Danmark ikke indholdet af de ændringer af Bruxelles I-forordningen, der følger af forordningen om underholdspligt, betragtes aftalen om Bruxelles I-forordningen som opsagt i sin helhed, medmindre andet aftales.

6. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentets Økonomiske og Sociale Komité har i en udtalelse af 20. april 2006 grundlæggende tilsluttet sig forslaget. Komitéen finder dog, at det første element i fastlæggelsen af den kompetente ret bør være det sted, hvor den bidragsberettigede har sin bopæl (artikel 3), at den bidragsberettigede altid bør være omfattet af den lov, der har givet ham/hende denne ret (artikel 15), og at kravet om indefrysning af en bankkonto ikke bør være totalt (artikel 35).

Europa-Parlamentet har fremsat en udtalelse om forordningsforslaget den 13. december 2007, modtaget den 23. januar 2008. I denne udtalelse har Europa-Parlamentet foreslået, at den fælles beslutningstagen med Europa-Parlamentet efter artikel 251 i traktaten skal finde anvendelse på vedtagelsen af forordningen; forordningen vil således kunne vedtages med kvalificeret flertal. Samtidig har parlamentet foreslået en række tekniske ændringer af forslaget.

Under forhandlingerne har der vist sig stort flertal blandt medlemsstaterne for at bevare kravet om enstemmighed ved vedtagelsen af forslag om underholdspligt.

7. Gældende dansk ret og forslagets konsekvenser herfor samt for statsfinanserne, samfundsøkonomien, miljøet eller beskyttelsesniveauet

7.1. Fastsættelse af børne- og ægtefællebidrag i Danmark

Dansk ret giver mulighed for at fastsætte bidrag til forsørgelsen af børn under 18 år, uddannelsessøgende børn mellem 18 og 24 år og nuværende eller tidligere ægtefælle eller registreret partner. Der er ikke mulighed for at fastsætte bidrag til forsørgelse af andre familiemedlemmer.

Efter § 13 i lov om børns forsørgelse er forældrene hver for sig forpligtet til at forsørge deres barn. Opfylder den ene af forældrene ikke forsørgelsespligten, kan statsforvaltningen⁵ pålægge denne at betale bidrag til barnets underhold. Denne bidragspligt ophører efter § 14, stk. 1, ved barnets

⁵ Pr. 1. januar 2007 blev statsamterne nedlagt, og deres opgaver på bidragsområdet blev overtaget af de fem nye statsforvaltninger, jf. lov nr. 542 af 24. juni 2005 om regional statsforvaltning.

fyldte 18. år. Efter § 14, stk. 3, kan der fastsættes bidrag til et barns undervisning eller uddannelse, indtil barnet fylder 24 år.

Efter lovens § 17 og efter bidragsbekendtgørelsen (nr. 169 af 17. marts 2005 om behandling af sager om børnebidrag og ægtefællebidrag) kan statsforvaltningen ændre et fastsat eller aftalt bidrag.

Ud over de løbende bidrag kan der efter § 15 fastsættes bidrag til udgifter til barnets dåb, konfirmation, sygdom og begravelse eller anden særlig anledning.

De ovennævnte bidrag tilkommer efter § 18 barnet, men det er den, der afholder udgifterne ved barnets forsørgelse, der har ret til at kræve bidrag fastsat og til at indkræve dette.

Endelig kan statsforvaltningen efter § 19 bl.a. pålægge faderen at betale bidrag til udgifterne ved fødslen og til moderens forsørgelse omkring fødslen.

Med hensyn til ægtefællebidrag tages der ved separation og skilsmisse stilling til, om en ægtefælle i en periode efter separationen eller skilsmissen fortsat skal have pligt til at forsørge den anden ægtefælle. Indgår ægtefællerne ikke selv aftale om bidragspligten, afgøres spørgsmålet om bidragspligt ved dom, jf. ægteskabslovens § 50, stk. 1.

Når der er bidragspligt, fastsætter statsforvaltningen bidragets størrelse, medmindre parterne indgår aftale herom, jf. § 50, stk. 1.

Indtil separation eller skilsmisse uden forudgående separation har ægtefællerne gensidig forsørgelsespligt, og statsforvaltningen kan pålægge en ægtefælle, der forsømmer forsørgelsespligten, at betale ægtefællebidrag, jf. §§ 5, 6 og 8 i lov om ægteskabets retsvirkninger.

Statsforvaltningen kan ændre et fastsat bidrag.

Statsforvaltningens bidragsafgørelser kan påklages til justitsministeren (Familiestyrelsen). Den bidragspligtige skal betale bidrag efter afgørelsen, selvom afgørelsen påklages. Klage har således ikke opsættende virkning.

Lovgivningen om fastsættelse af bidrag indeholder ikke regler om midlertidige afgørelser. Dette er dog ikke til hinder for at træffe en midlertidig afgørelse eller en delafgørelse f.eks. om bidraget for en bestemt periode eller at fastsætte et børnebidrag til normalbidraget, mens det overvejes, om der er grundlag for at fastsætte højere bidrag.

7.2. Det offentliges ret til bidrag, herunder ret til at indtræde i bidrag

Reglerne i pkt. 7.1. om underholdsbidrag handler alene om den privatretlige forsørgelsespligt. Offentlige ydelser som eksempelvis børnetilskud er ikke omfattet heraf. I det følgende gennemgås de situationer, hvor det offentlige – normalt kommunen – bliver involveret i privatretlige sager om børne- eller ægtefællebidrag:

Når statsforvaltningen har fastsat børnebidrag, og den bidragspligtige ikke betaler i henhold til afgørelsen, kan den bidragsberettigede efter kapitel 3 i lov om børnetilskud og forskudsvis udbetaling af børnebidrag få normalbidraget forskudsvis udbetalt af sin bopælskommune. Herefter indtræder kommunen efter § 18 i retten til at indkræve bidraget.

I det omfang det offentlige afholder udgifter til barnets forsørgelse, tilkommer retten til børnebidrag efter § 18, stk. 2, i lov om børns forsørgelse den pågældende offentlige myndighed eller institution.

Det er ikke muligt at få ægtefællebidrag forskudsvis udbetalt af det offentlige, men hvis den bidragsberettigede modtager kontanthjælp efter lov om aktiv socialpolitik, og hvis den bidragspligtige efter ægteskabslovgivningen har pligt til at forsørge den bidragsberettigede, indtræder det offentlige for et beløb, der svarer til hjælpen, i kravet mod den bidragspligtige. Dette omfatter også retten til at kræve bidrag fastsat og til at kræve et bidrag forhøjet.

7.3. Forældelse af bidragskrav

Private krav på underholdsbidrag forældes efter 3 år efter forældelsesloven, mens det offentliges krav på betaling af forskudsvis udlagte børnebidrag efter § 18 i børnetilskudsloven først forældes efter 10 år.

7.4. Danske myndigheders internationale kompetence i sager om børne- og ægtefællebidrag

Efter bidragsbekendtgørelsens § 2 har statsforvaltningen international kompetence til at behandle en sag om børnebidrag eller ægtefællebidrag i følgende situationer:

- Er sagen omfattet af Bruxelles I-forordningen eller Lugano-konventionen, har statsforvaltningen kompetence, hvis dette følger af kompetencereglerne i forordningen eller konventionen.
- Er sagen omfattet af Haagerkonventionen fra 1973, har statsforvaltningen kompetence, hvis dette følger af konventionens artikel 7-8.
- Er sagen omfattet af Haagerkonventionen fra 1958, har statsforvaltningen kompetence, hvis dette følger af konventionens artikel 3.
- Er sagen ikke omfattet af nogen af disse konventioner, kan statsforvaltningen behandle den, hvis den har en særlig tilknytning til Danmark.

I relation til sager om underholdsbidrag findes de vigtigste bestemmelser i Bruxelles I-forordningens og Lugano-konventionens artikel 2 og artikel 5, stk. 2. Efter disse bestemmelser kan en sag om fastsættelse eller forhøjelse af bidrag behandles i bidragsberettigedes bopælsland, i bidragspligtiges bopælsland eller i forbindelse med en sag om parternes retlige status, f.eks. vedrørende faderskab eller skilsmisse. Den bidragsberettigede har valgfrihed med hensyn til, i hvilket land sagen skal behandles.

Derimod kan en ansøgning fra den bidragspligtige om bortfald eller nedsættelse af et bidrag kun behandles i den berettigedes bopælsland.

Derudover giver konventionerne parterne mulighed for at indgå aftaler om, i hvilket land en bidrags sag skal behandles.

Efter henvisningen til artikel 7-8 i Haagerkonventionen af 1973 kan statsforvaltningen behandle en sag, hvis en af parterne har bopæl i Danmark, hvis begge parter har dansk indfødsret, hvis modparten direkte eller stiltiende har accepteret, at sagen behandles her i landet, eller hvis sagen behandles i forbindelse med f.eks. en skilsmisssag.

Efter henvisningen til artikel 3 i Haagerkonventionen af 1958 kan statsforvaltningen behandle sagen, hvis en af parterne har bopæl i Danmark, eller hvis den bidragspligtige direkte eller stiltiende har accepteret, at sagen behandles her i landet.

I forhold til lande, som ikke har tiltrådt nogen af de nævnte konventioner, anvendes principperne i Bruxelles I-forordningen og Lugano-konventionen, jf. vejledning af 22. marts 2005 om behandling af sager om børnebidrag og ægtefællebidrag.

7.5. Inddrivelse af bidrag

7.5.1. Inddrivelse af danske bidrag i Danmark

I Danmark tvangsfuldbyrdes privatretlige krav af domstolene (fogedretterne) efter retsplejelovens regler herom. Dette omfatter også bidragskrav, men i praksis anvendes denne mulighed ikke.

I stedet inddrives bidragskrav gennem det offentlige inddrivelsessystem, der er reguleret af lov om inddrivelse af underholdsbidrag og lov om opkrævning og inddrivelse af visse fordringer.

Anmodning om inddrivelse i Danmark rettes til den bidragsberettigedes bopælskommune, der forestår beregningen og opkrævningen af kravet.

Betales kravet ikke, og indgås der ikke en rimelig afdragsordning, overdrager kommunen sagen til Restanceinddrivelsesmyndigheden, der er en enhed under Skatteministeriet, der tager sig af tvangsmæssig inddrivelse af en lang række offentlige – og enkelte private – krav.

Kravet kan inddrives ved udpantning eller lønindeholdelse. Ved lønindeholdelse skal der overlades den bidragspligtige det nødvendige til eget og families underhold. Herudover består der efter retspraksis en ret til at inddrive offentlige bidragskrav gennem modregning i f.eks. overskydende stat.

Inddrivelse i Danmark foretages uden omkostninger for den bidragsberettigede.

7.5.2. Inddrivelse af udenlandske bidrag i Danmark

Efter lov om inddrivelse af underholdsbidrag § 1, stk. 2, finder lovens regler også anvendelse på inddrivelse af udenlandske bidragsafgørelser i det omfang, det fastsættes ved overenskomst med fremmed stat eller bestemmes af justitsministeren. Danmark har tiltrådt følgende internationale konventioner om inddrivelse af underholdsbidrag:

- Den Nordiske Inddrivelseskonvention.
- Haagerkonventionen af 1973.
- Haagerkonventionen af 1958.
- FN-konventionen.

Den Nordiske Inddrivelseskonvention og de to Haagerkonventioner er egentlige fuldbyrdelseskonventioner, hvilket indebærer, at konventionsstaterne har pligt til at foretage inddrivelse umiddelbart på baggrund af en udenlandsk bidragsafgørelse, hvis konventionens betingelser er opfyldt.

FN-konventionen er i modsætning hertil alene en retshjælpskonvention, der ikke medfører pligt til at fuldbyrde andre landes bidragsafgørelser. Konventionen har i stedet til formål at lette inddrivelsen af den udenlandske afgørelse gennem reglerne om fastsættelse af bidrag i inddrivelseslandet. Ved inddrivelse af udenlandske bidragsafgørelser i Danmark efter denne konvention skal der – medmindre den bidragspligtige betaler gælden eller indgår en afdragsordning – derfor træffes en dansk bidragsafgørelse; derefter inddrives bidraget på grundlag af denne afgørelse.

Konventionerne omfatter forskellige typer af bidrag, som ikke kendes i dansk ret. Eksempelvis omfatter Haagerkonventionen fra 1973 også underholdspligt som følge af familie-, slægtsskabs-, ægteskabs- eller svogerskabsforhold. Ved ratifikationen tog Danmark forbehold for afgørelser om underholdspligt mellem slægtninge i sidelinjen og mellem besvogrede.

Familiestyrelsen er centralmyndighed i forhold til konventionerne. Centralmyndighedens opgaver er ikke nærmere beskrevet, men består først og fremmest i formidling af anmodninger om inddrivelse i Danmark eller udlandet. Derudover er centralmyndigheden behjælpelig med afklaring af tvivlsspørgsmål, fremskaffelse af yderligere oplysninger og dokumentation m.v.

Anmodning om inddrivelse i Danmark af en udenlandsk bidragsafgørelse sendes til Familiestyrelsen, der som centralmyndighed videresender anmodningen til Statsforvaltningen Syddanmark. Statsforvaltningen træffer afgørelse om, hvorvidt betingelserne for at inddrive bidrag efter afgørelsen er opfyldt; samtidig træffer statsforvaltningen afgørelse om kravets eksistens og størrelse. Statsforvaltningens afgørelse herom kan påklages til Familiestyrelsen.

Hvis betingelserne er opfyldt, sendes sagen til Restanceinddrivelsesmyndigheden, der opkræver og inddriver bidraget på samme måde som efter en dansk afgørelse.

7.5.3. Inddrivelse af danske bidrag i udlandet

Skal et dansk bidrag inddrives i udlandet, retter den bidragsberettigede henvendelse herom til kommunen, der opkræver bidraget. Betales kravet ikke, overlades sagen til Restanceinddrivelsesmyndigheden, der søger at inddrive det efter ovennævnte konventioner.

En dansk afgørelse om udpantning eller lønindeholdelse kan ikke fuldbyrdes i udlandet efter konventionerne.

7.6. Lovvalgsregler

Lovgivningen om fastsættelse og inddrivelse af underholdsbidrag indeholder ikke lovvalgsregler. Det er imidlertid fast antaget, at bidragsfastsættelse og inddrivelse alene foregår efter dansk ret.

Efter dansk ret skal spørgsmål om forældelse af udenlandske bidragskrav dog afgøres efter reglerne i det land, hvor afgørelsen blev truffet. Derudover ses der ikke i praksis at være taget stilling til generelle lovvalgs-spørgsmål.

7.7. Forkyndelse

Der er ikke fastsat regler for forkyndelse af anmodninger om fastsættelse eller ændring af bidrag, der behandles af statsforvaltningerne. Modparten orienteres om anmodningen ved almindeligt brev, og efter praksis anses brevet for kommet frem, medmindre andet godtgøres.

I retssager om pligten til at betale ægtefællebidrag skal processuelle meddelelser forkyndes efter reglerne i retsplejelovens kapitel 17.

Efter retsplejelovens § 155 kan forkyndelse ske ved, at den meddelelse, der skal forkyndes

- a) sendes eller afleveres til den pågældende, der samtidig anmodes om at bekræfte modtagelsen (brevforkyndelse),

- b) ved digital kommunikation gøres tilgængelig for den pågældende, der samtidig anmodes om at bekræfte modtagelsen (digital forkyndelse),
- c) sendes til den pågældende i brev med afleveringsattest (postfor-kyndelse) eller
- d) afleveres til den pågældende af en stævningsmand (stævningsmandsforkyndelse).

Efter § 157 bør forkyndelse så vidt muligt ske for den pågældende personlig på den pågældendes bopæl, midlertidige opholdssted eller arbejdssted. Forkyndelse kan dog i visse situationer også ske for personer, der hører til den pågældendes husstand, eller for den pågældendes udlejer, arbejdsgiver eller ansatte.

Forkyndelse kan efter § 159 bl.a. foretages i Statstidende, hvis den pågældendes bopæl m.v. her i landet ikke kendes.

En part kan efter § 160 give afkald på at få underretning om processuelle meddelelser ved forkyndelse.

Har en part antaget en advokat til at udføre sagen, kan forkyndelse vedrørende sagen efter § 161 ske for advokaten.

Er det dokument, der skal forkyndes, kommet vedkommende i hænde, anses forkyndelse efter § 163, stk. 2, for sket, selv om forkyndelsen ikke er foretaget i overensstemmelse med ovennævnte regler.

International forkyndelse reguleres af Forkyndelsesforordningen og Haager-forkyndelseskonventionen.

7.8. Foreløbige retsmidler – arrest

Dansk ret indeholder ikke direkte regler om midlertidig indefrysning af bankindeståender, men efter retsplejelovens § 627 kan fogedretten foretage arrest til sikkerhed for pengekrav, når

- 1) der ikke kan foretages udlæg for fordringen, og
- 2) det må antages, at muligheden for senere at opnå dækning ellers vil blive væsentligt forringet.

Arrest kan efter § 628 ikke foretages, når det må antages, at fordringen ikke består.

8. Konsekvenser for statsfinanserne, samfundsøkonomien, miljøet eller beskyttelsesniveauet

Som det fremgår af pkt. 3.1. og 3.2., deltager Danmark ikke i Rådets vedtagelse af hverken forslaget om underholdspligt eller opfordring vedrørende vedtagelsesreglerne, og disse vil ikke være bindende for eller finde anvendelse i Danmark.

Disse retsakter vil derfor ikke have lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser for Danmark.

Benytter Danmark sig af en eventuel mulighed for at gennemføre indholdet af forordningen om underholdspligt, i det omfang den ændrer Bruxelles I-forordningen, skønnes dette ikke at have statsfinansielle konsekvenser for Danmark. Det er ikke afklaret, om en sådan gennemførelse af indholdet af forordningen vil have lovgivningsmæssige konsekvenser.

9. Høring

Forslaget om underholdspligt og opfordringen vedrørende vedtagelsesreglerne blev den 2. februar 2006 sendt i høring med frist til den 13. februar 2006 hos:

Børnerådet, Red Barnet Danmark, Børnesagens Fællesråd, Børns Vilkår, Foreningen Far til Støtte for Børn og Forældre, Landsforeningen Børn og Samvær, Mødrehjælpen, Foreningen af offentlige chefer i Statsamterne, Foreningen af Statsamtmænd, KL, Advokatrådet, Danske Familieadvokater, Foreningen af Advokater og Advokatfuldmægtige, Foreningen af familieretsadvokater (FAF), Institut for Menneskerettigheder, Frederiksberg Kommune, Københavns Kommune, Den Danske Dommerforening, Dommerfuldmægtigforeningen, Domstolsstyrelsen, Præsidenten for Østre Landsret, Præsidenten for Vestre Landsret samt præsidenterne for Københavns Byret, Retten i Århus, Retten i Odense, Retten i Aalborg og Retten i Roskilde.

Advokatrådet, Præsidenten for Østre Landsret, Præsidenten for Vestre Landsret, Præsidenten for Københavns Byret, Domstolsstyrelsen, Red Barnet, Børnesagens Fællesråd og Dommerfuldmægtigforeningen har meddelt, at de ikke har bemærkninger til forslaget eller opfordringen.

Foreningen af Statsamtmand har meddelt, at det fremsatte forslag om underholdspligt må betegnes som et stort fremskridt i forhold til den nuværende retstilstand.

Institut for Menneskerettigheder har meddelt, at retten til respekt af privatlivet i artikel 8 i Den Europæiske Menneskerettighedskonvention ses bedst opfyldt, hvis den bidragspligtige efter forslaget artikel 34 alene skal orientere domsstaten – og ikke den bidragspligtige – om ændringer vedrørende arbejdsgiver eller bankkonto.

Sagen har senest været drøftet på et møde i Specialudvalget for politimæssigt og retligt samarbejde den 20. maj 2008. Specialudvalget vil drøfte sagen den 7. oktober 2008.

10. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Under drøftelserne af forslaget i den civilretlige arbejdsgruppe har medlemsstaterne overordnet set tilsluttet sig de grundlæggende elementer i forslaget.

11. Regeringens foreløbige generelle holdning

Fra dansk side kan man støtte udviklingen af en EU-forordning om underholdspligt, der indeholder regler om international kompetence, om lovvalg, om anerkendelse og fuldbyrdelse samt om samarbejde. En sådan forordning vil kunne medvirke til at sikre den bidragsberettigede regelmæssig betaling af underholdsbidrag i grænseoverskridende sager.

12. Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg

Grundnotat om forslaget er fremsendt til Folketingets Europaudvalg den 7. marts 2006.

Forslaget blev forelagt Folketingets Europaudvalg til orientering forud for Rådsmødet (RIA) den 19.-20. april 2007 og den 5.-6. juni 2008.

Dagsordenspunkt 7: Sårbare voksne og juridisk beskyttelse af dem på tværs af grænserne

Nyt notat.

Resumé

I foråret 2008 udtrykte Frankrig ønske om, at flest mulige medlemsstater søger at undertegne og ratificere Haagerkonventionen af 13. januar 2000 om international beskyttelse af voksne, der bl.a. indeholder regler om international kompetence og lovvalg i værgemålssager, anerkendelse og fuldbyrdelse af afgørelser om værgemål og samarbejde mellem de kontraherende stater i denne type sager. Konventionens hovedformål er at yde voksne, der helt eller delvis er ude af stand til at varetage deres egne økonomiske eller personlige anliggender, international beskyttelse.

På nuværende tidspunkt har 10 lande (Finland, Frankrig, Grækenland, Irland, Luxembourg, Nederlandene, Polen, Schweiz, Storbritannien (for så vidt angår Skotland) og Tyskland) undertegnet den omhandlede Haagerkonvention. Kun tre lande (Frankrig, Storbritannien (for så vidt angår Skotland) og Tyskland) har ratificeret konventionen, der træder i kraft den 1. januar 2009.

Sagen har i foråret 2008 været drøftet i Udvalget for Civilretlige Spørgsmål (generelle aspekter), hvor der er enighed om, at det bør være op til de enkelte EU-medlemsstater at afgøre, om de ønsker at tiltræde Haagerkonventionen af 13. januar 2000.

I overensstemmelse med drøftelserne i Udvalget for Civilretlige Spørgsmål (generelle aspekter) lægges der med forslaget til Rådskonklusioner herefter op til,

- at de EU-medlemsstater, der ønsker at tiltræde konventionen, opfordres til at gøre dette hurtigst muligt,
- at de EU-medlemsstater, der endnu ikke har besluttet, om de ønsker at tiltræde konventionen, opfordres til at træffe beslutning herom snarest muligt, og
- at Kommissionen opfordres til at følge erfaringerne med anvendelsen af den omhandlede konvention og til eventuelt at indlede overvejelser

om, hvorvidt der på fællesskabsplan bør indføres en ordning for samarbejde mellem de kompetente myndigheder mv.

1. Baggrund

Om baggrunden for forslaget fremgår det af forslaget til Rådskonklusioner bl.a., at samtlige EU-medlemsstaters lovgivninger omfatter juridiske beskyttelsesforanstaltninger i tilfælde, hvor en voksen – permanent eller midlertidigt – helt eller delvis rammes af manglende handleevne som følge af en ulykke, sygdom eller alder. Ordningerne er imidlertid ikke identiske.

Det forhold, at ordningerne ikke er identiske, rejser spørgsmål om, hvordan der – den voksende mobilitet på tværs af grænserne taget i betragtning – bedst kan sikres kontinuitet i medlemsstaternes juridiske beskyttelsesforanstaltninger over for denne persongruppe.

Haagerkonventionen af 13. januar 2000 indeholder som nævnt regler om international kompetence og lovvalg i værgemålssager, anerkendelse og fuldbyrdelse af afgørelser om værgemål og samarbejde mellem de kontraherende stater i denne type af sager.

Hvis de enkelte EU-medlemsstater undertegner og ratificerer konventionen, vil den omtalte kontinuitet ifølge forslaget til Rådskonklusioner kunne opnås. Det understreges dog samtidig, at det bør være op til de enkelte EU-medlemsstater at beslutte, om de ønsker at tiltræde den omhandlede konvention.

Inden der iværksættes specifikke initiativer på EU-plan, bør man ifølge forslaget vente og se, hvilke erfaringer der – for de lande, der har ratificeret konventionen (foreløbig tre lande) – gøres i forbindelse med anvendelsen heraf. Herefter vil der kunne foretages en evaluering af resultaterne, som om nødvendigt kan suppleres med passende forslag på EU-plan, f.eks. i form af supplerende samarbejdsmekanismer mv.

2. Indhold

Med forslaget til Rådskonklusioner om sårbare voksne og juridisk beskyttelse af dem på tværs af grænserne lægges der som nævnt i resuméet op til,

- at de EU-medlemsstater, der ønsker at tiltræde Haagerkonventionen af 13. januar 2000 om international beskyttelse af voksne, opfordres til at gøre dette hurtigst muligt,
- at de EU-medlemsstater, der endnu ikke har besluttet, om de ønsker at tiltræde konventionen, opfordres til at træffe beslutning herom snarest muligt, og
- at Kommissionen opfordres til at følge erfaringerne med anvendelsen af den omhandlede konvention og til eventuelt at indlede overvejelser om, hvorvidt der på fællesskabsplan bør indføres en ordning for samarbejde mellem de kompetente myndigheder mv.

3. Gældende dansk ret

I Danmark kan værgemål iværksættes for at beskytte voksne (personer over 18 år), der på grund af helbredsmæssige forhold ikke er i stand til at varetage deres egne økonomiske eller personlige anliggender.

Reglerne om værgemål er indeholdt i værgemålsloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 1015 af 20. august 2007. Loven indeholder bl.a. regler om værgemålsformer samt betingelserne for at iværksætte værgemål. Loven indeholder desuden regler om udpegning af værger, om værgers pligter og beføjelser, om forvaltning og anbringelse af formue samt om det offentlige tilsyn med værger. Loven suppleres af værgemålsbekendtgørelsen, jf. bekendtgørelse nr. 927 af 5. september 2006, der indeholder uddybende regler om værgens pligter, godkendelse af særlige dispositioner og regnskabsaflæggelse samt om anbringelse og forvaltning af formue tilhørende personer under værgemål.

Værgemål kan – hvis der er behov herfor – iværksættes for den, der på grund af sindssygdom, herunder svær demens, hæmmet psykisk udvikling eller anden form for alvorligt svækket helbred, er ude af stand til at varetage sine anliggender. Værgemålet skal afpasses efter den pågældendes behov, og værgemålet må ikke være mere omfattende end nødvendigt.

Retsvirkningerne af et værgemål er, at værgeren – medmindre andet fremgår af loven – handler på den pågældendes vegne i anliggender, der er omfattet af værgemålet. Personer, der er under værgemål, er ikke umyndige, medmindre de tillige er frataget den retlige handleevne efter vær-

gemålslovens § 6. Umyndighed indebærer, at vedkommende ikke selv kan forpligte sig ved retshandler eller råde over sin formue, medmindre andet er bestemt.

Ifølge værgemålslovens § 15 træffer statsforvaltningen afgørelse om værgemål på det sted, hvor den, som begæres sat under eller er under værgemål, har bopæl. Har denne ingen bopæl her i landet, træffes afgørelsen, hvor vedkommende har ophold. Har vedkommende hverken bopæl eller ophold her i landet, træffes afgørelsen af Københavns Overpræsidium.

Afgørelser om fratagelse af retlig handleevne efter værgemålslovens § 6 træffes af retten, jf. lovens § 13, stk. 3. Det samme gælder i sager, som statsforvaltningen har oversendt til retten til afgørelse, fordi statsforvaltningen finder det betænkeligt at behandle sagen administrativt.

Reglerne i retsplejelovens kapitel 43 finder anvendelse på sager om værgemål. Ifølge retsplejelovens § 458 indbringes sag for byretten på det sted, hvor den, som begæres sat under værgemål eller er under værgemål, har hjemting. Har vedkommende ikke hjemting her i landet, indbringes sagen for Københavns Byret.

Justitsministeren er i medfør af værgemålslovens § 51, stk. 1, bemyndiget til at indgå overenskomst med andre stater om forholdet mellem dansk og fremmed rets regler om umyndighed og værgemål.

Justitsministeren kan endvidere fastsætte regler om forholdet mellem danske og andre nordiske landes regler om umyndighed og værgemål, jf. værgemålslovens § 51, stk. 2. Sådanne regler er indeholdt i Den nordiske Ægtskabskonvention, jf. bekendtgørelse nr. 121 af 10. april 1954 med senere ændringer. Konventionen, der omfatter nordiske statsborgere bosat i et af de kontraherende lande (Finland, Island, Norge, Sverige eller Danmark), indeholder bl.a. regler international kompetence og lovvalg om værgemål, retsvirkningerne af umyndighed mv.

4. Lovgivningsmæssige og statsfinansielle konsekvenser

En vedtagelse af forslaget til Rådskonklusioner om sårbare voksne og juridisk beskyttelse af dem på tværs af grænserne har ikke i sig selv lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser. Det skyldes, at forslaget for Danmarks vedkommende alene indebærer, at Danmark – på

linje med de øvrige medlemsstater, som endnu ikke har undertegnet og ratificeret Haagerkonventionen af 13. januar 2000 – opfordres til snarest at beslutte, om man ønsker at ratificere den omhandlede konvention.

Spørgsmålet om dansk undertegnelse og ratifikation af konventionen, herunder eventuelle lovgivningsmæssige konsekvenser forbundet hermed, er for tiden under overvejelse.

5. Høring

Der er ikke foretaget høring i anledning af forslaget.

6. Nærhedsprincippet

Nærhedsprincippet har ikke betydning for forslaget.

7. Andre landes kendte holdninger

Der ses ikke at foreligge offentlige tilkendegivelser om de øvrige medlemsstaters holdninger til sagen.

8. Foreløbig generel dansk holdning

Fra dansk side ser man positivt på det fremlagte forslag.

9. Europa-Parlamentet

Forslaget har ikke været forelagt Europa-Parlamentet til udtalelse.

10. Specialudvalget for politimæssigt og retligt samarbejde

Sagen har været drøftet på et møde i Specialudvalget for politimæssigt og retligt samarbejde den 7. oktober 2008.

11. Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg og Retsudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt for Folketingets Europaudvalg og Retsudvalg.

Dagsordenspunkt 8: Udkast til resolution vedtaget af Rådet og repræsentanterne for medlemsstaternes regeringer, forsamlet i Rådet, om uddannelse af dommere, anklagere samt andet personale i retsvæsenet i Den Europæiske Union

Nyt notat.

Resumé

Rådet (retlige og indre anliggender) forventes på sit møde den 24. oktober at vedtage et udkast til resolution på mellemstatsligt grundlag om uddannelse af dommere, anklagere og andet personale i retsvæsenet. Udkastet til en resolution blev forelagt den 10. juli 2008 af en række medlemsstater. Formålet med vedtagelsen af en resolution om uddannelse af dommere m.fl. er at styrke grundlaget for det retlige samarbejde i Den Europæiske Union og sikre en korrekt anvendelse af EU-retten. Udkastet indeholder en række henstillinger til medlemsstaterne om navnlig indretningen af uddannelsen for dommere og anklagere for at forbedre kendskabet til EU-retten og andre medlemsstaters nationale retssystemer.

1. Baggrund

Under det franske formandskab forelagde en række medlemsstater, herunder Frankrig, den 10. juli 2008 et udkast til en resolution om uddannelse af dommere samt andet personale i retsvæsenet i Den Europæiske Union. På det franske formandskabs initiativ var emnet forinden blevet drøftet på det uformelle rådsmøde i Cannes den 7.-8. juli 2008.

Den 21.-22. juli afholdt det franske formandskab endvidere en konference i Bordeaux om uddannelse af dommere og andet personale ved domstolene i fremtiden, hvor bl.a. repræsentanter for medlemsstaterne deltog.

Udkastet til resolution har ikke hjemmel i EF-traktatens bestemmelser om grænseoverskridende civilretligt samarbejde, og en eventuel vedtagelse af forslaget vil derfor være på mellemstatsligt grundlag.

Udkastet til resolution er således ikke omfattet af Danmarks forbehold vedrørende retlige og indre anliggender (artikel 1 i protokollen om Danmarks stilling, som er knyttet til Amsterdamtraktaten). Danmark deltager fuldt ud i det mellemstatslige samarbejde om indre og retlige anliggender.

2. Indhold

Udkastet til resolution har til formål at udvikle og forbedre uddannelsen af dommere, anklagere og andre ansatte i retsvæsenet i Den Europæiske Union med henblik på at styrke grundlaget for det retlige samarbejde mellem medlemsstaterne i Den Europæiske Union.

I udkastet er henvist til, at Det Europæiske Råd på mødet i Tammerfors i 1999 udpegede princippet om gensidig anerkendelse til at være hjørnestenen i det retlige samarbejde, og at der i overensstemmelse hermed er vedtaget en række regler om gensidig anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser. Ifølge udkastet er en af forudsætningerne for en gennemførelse af princippet om gensidig anerkendelse, at der består en gensidig tillid og forståelse mellem medlemsstaternes retsmyndigheder, og at dette blandt andet kræver en sikkerhed for, at alle dommere, anklagere og andet personale i retsvæsenet har modtaget en hensigtsmæssig uddannelse. Hensigten med udkastet er at opstille nogle retningslinjer, som medlemsstaterne bør tage højde for ved indretningen af uddannelsen for dommere og andet personale ved domstolene og for anklagere, for at forbedre kendskabet til EU-retten og andre medlemsstaters nationale retssystemer.

Efter de foreslåede retningslinier bør medlemsstaterne gøre deres yderste for at øge kendskabet blandt dommere og andet personale til andre medlemsstaters nationale retssystemer og lovgivning, bl.a. ved at udsprede information herom for eksempel på kurser i komparativ ret, ved at udvikle og stimulere udveksling af dommere og andet personale fra forskellige medlemsstater og ved i højere grad at give dommere, anklagere og andre ansatte i retsvæsenet i andre medlemsstater adgang til at deltage i nationale kurser og uddannelsesforløb.

Medlemsstaterne bør endvidere tilskynde til, og hvor det er passende, udvikle nye konkrete tiltag for at forbedre kendskabet til EU-retten, herunder EF-domstolen, ved blandt andet at indføre undervisning i EU-ret på de nationale grunduddannelser, i det omfang sådanne findes. Medlemsstaterne bør ligeledes fremme kendskabet til mindst et andet officielt sprog i EU, f.eks. ved ansættelse af nye dommere og andet personale, når det er formålstjenligt og under hensyn til særpræg ved det nationale retssystem, og tilskynde til anvendelse af moderne teknologi.

Endelig bør medlemsstaterne tage aktivt del i de aktiviteter og tiltag, som findes under Det Europæiske Netværk for Uddannelse af Dommere og Anklagere (EJTN). EJTN skal ifølge udkastet spille en vigtig rolle i den praktiske implementering af udkastets retningslinier.

3. Gældende dansk ret

De spørgsmål, som udkastet til resolution omhandler, er ikke lovregulerede.

Dommerfuldmægtige skal gennemgå en grunduddannelse, som varer ca. 3 år, hvor den teoretiske del består af ti kursusmoduler og en eksamen. Domstolsstyrelsen tilrettelægger kursusmoduler. Rigsadvokaten har ansvaret for den faglige grund- og efteruddannelse af anklagemyndighedens og politiets jurister og udbyder i den forbindelse kurser.

Danmark deltager i EJTN, der blev oprettet i 2000 af de uddannelsessteder og -institutioner, der er ansvarlige for uddannelse af dommere og anklagere i samtlige medlemsstater. Danmark er repræsenteret ved Domstolsstyrelsen.

4. Lovgivningsmæssige og statsfinancielle konsekvenser

Resolutionen har hverken lovgivningsmæssige eller statsfinancielle konsekvenser.

5. Høring

Udkastet til resolution har ikke været sendt i høring. Domstolsstyrelsen har deltaget i behandlingen af udkastet i en arbejdsgruppe nedsat af formandskabet.

6. Nærhedsprincippet

Udkastet til resolution ses ikke at være i strid med nærhedsprincippet.

7. Andre medlemsstaters kendte holdninger

Der ses ikke at foreligge offentlige tilkendegivelser om de øvrige medlemsstaters holdninger til sagen.

8. Foreløbig generel dansk holdning

Danmark kan støtte udkastet til resolution.

9. Europa-Parlamentet

Europa-Parlamentet skal ikke høres forud for Rådets vedtagelse af resolutionen.

10. Specialudvalget for politimæssigt og retligt samarbejde

Udkastet til resolution forventes drøftet i Specialudvalget for politimæssigt og retligt samarbejde den 7. oktober 2008.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg og Retsudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg eller Retsudvalg.